

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta

Bakalářská práce

2021

Martin Košvanec

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra ruského jazyka a literatury

**Rybníkářství a rybaření-jedna z turistických perel
České republiky**

Bakalářská práce

Autor: Martin Košvanec
Studijní program: B7310 Filologie
Studijní obor: Cizí jazyky pro cestovní ruch – anglický jazyk
Cizí jazyky pro cestovní ruch – ruský jazyk
Vedoucí práce: Ing. Daniela Mandřáková
Oponent práce: Mgr. Miroslav Půža, Ph.D.

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta

Zadání bakalářské práce

Autor: Martin Košvanec

Studium: P17P0410

Studijní program: B7310 Filologie

Studijní obor: Cizí jazyky pro cestovní ruch - anglický jazyk, Cizí jazyky pro cestovní ruch - ruský jazyk

Název bakalářské práce: **Rybníkářství a rybaření - jedna z turistických perel České republiky**

Název bakalářské práce AJ: Fish Farming and Fishing - One of the Turistic Pearls of the Czech Republic

Cíl, metody, literatura, předpoklady:
Anotace: Bakalářská práce se bude zabývat rybníkářstvím a rybařením na území České republiky. Praktická část práce se bude skládat z vytvoření zájezdu pro patnáctičlennou skupinu.

Management akvakultury - P. Hartman, D. Bendářová, R. Mídl Třeboňsko. Příroda a člověk v kraji pětিলisté růže - D. Dykyjová Naše rybářství - Kolektiv autorů

Garantující pracoviště: Katedra ruského jazyka a literatury,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: Ing. Daniela Mandáková

Oponent: Mgr. Miroslav Půža, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 11.2.2019

Prohlášení

Prohlašuji, že tato bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval pod vedením vedoucí práce Ing. Daniely Mandřákové samostatně, a řádně cituji všechny prameny a literaturu, z nichž jsem čerpal.

V Hradci Králové dne

.....

Podpis

Poděkování

Rád bych na tomto místě poděkoval své vedoucí bakalářské práce Ing. Daniele Mandřákové za ochotu, nadšení a podporu. Rovněž děkuji za podporu a trpělivost rodině a blízkým.

Anotace

KOŠVANEK, Martin. Rybníkářství a rybaření-jedna z turistických perel České republiky. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2021. 99 s. Bakalářská práce.

Tato bakalářská práce je zaměřena na oblast rybářství. Rybářství bylo již od pradávna předmětem zájmu a má na území České republiky velmi bohatou historii. V bakalářské práci je popsána historie rybářství na území České republiky i částečně mimo její hranice. Oblast zájmu je upřena především na oblast Třeboně a okolí. V současnosti může rybářství lidem nabídnout využití volného času, ať už formou rekreačního rybolovu či turistiky v oblasti vodních zdrojů. Zpracování ryb a výroba produktů je také jednou z činností oboru rybářství. Z tohoto důvodu je v bakalářské práci zařazena i gastronomie.

Klíčová slova: Rybářství, Třeboň, turismus, gastronomie

Annotation

KOŠVANEC, Martin. Fish Farming and Fishing-One of the Touristic Pearls of the Czech Republic. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2021, 99 pp. Bachelor Degree Thesis.

This bachelor thesis is focused on the area of fishing. Fishing has been in the spotlight since time immemorial and has a very rich history on the territory of the Czech Republic. In the bachelor thesis is described the fishing history on the territory of the Czech Republic and partly beyond. The interest is mainly focused on the city of Třeboň and its surroundings. Nowadays fishing can offer a spending of free time either by angling or tourism to the area of water sources. Processing and manufacture of fish is also one of the activities of fishing industry. Due to this fact, gastronomy is also included in the bachelor thesis.

Key words: Fishing, Třeboň, tourism, gastronomy

Obsah

Úvod.....	12
1 Termíny.....	13
2 Historie rybníkářství	26
2.1 Pravěk.....	26
2.2 Starověk.....	26
2.3 Středověk.....	27
2.3.1 Období vlády Karla IV.....	28
2.4 Ze středověku do novověku.....	28
2.4.1 Éra Pernštejnů	28
2.4.2 První rybářská publikace na českém území	29
2.4.3 Štěpánek Netolický	29
2.4.4 Mikuláš Rutard.....	30
2.4.5 Vzestup Jakuba Krčina.....	30
2.4.6 Stavba Nové řeky a rybníka Rožmberk	31
2.4.7 Konec služby Jakuba Krčina u rodu Rožmberků	32
2.4.8 Devastace rybníkářství	32
2.4.9 Marné snahy o obnovu zašlé slávy rybníkářství	33
2.4.10 Snaha o rozšíření zemědělské půdy na úkor rybníkářství	33
2.4.11 Kapři s malými přírůstky	33
2.4.12 Rod Horáků	34
2.4.13 Pověrami a mýty opředené ryby v období 19. století.....	34
2.4.14 Kapří maso nad telecí	35
2.4.15 Období První světové války	35
2.4.16 Doba meziválečná	36
2.4.17 Období Druhé světové války.....	36
2.4.18 Rybníkářství v komunismu	36
2.4.19 Rybníkářství po pádu komunismu.....	38
2.5 Současné rybníkářství.....	38
2.5.1 Kvalita vod	38
2.5.2 Chov kapra obecného v České republice	39
3 Propagace a dotace v rybníkářství	41
3.1 Operační program Životní prostředí	41
4 Organizace mající na starost rybníkářství v České republice	42

4.1	Historický vývoj	42
4.1.1	Od 19. století do období Druhé světové války	42
4.1.2	Období komunismu.....	42
4.1.3	Od 90. let 20. století po současnost.....	42
5	Historie sportovního rybolovu	44
5.1	Počátky a slavné osobnosti v řadách rybářů.....	44
5.2	Sportovní rybolov od přelomu tisíciletí až do současnosti.....	45
6	Jak se stát sportovním rybářem.....	47
6.1	První rybářské kroky	47
6.2	Soukromý revír jako zkouška	47
6.3	Rybářský lístek	48
6.4	První rybářský lístek.....	48
6.5	Členství v rybářském svazu a povolenky k lovu	49
7	Forma odpočinku vs. posedlost	50
7.1	Sportovní rybolov nejen pro muže	50
7.2	Tiché bláznovství.....	50
7.3	Lovecký instinkt	51
7.4	Ovčák a ovce	52
8	Rybářství v době nouzového stavu	54
9	Rybí kuchyně.....	56
9.1	Ryba nejen jako pokrm.....	56
9.2	Ryba nejen jako symbol Vánoc	57
9.3	Výživové hodnoty	57
9.4	Kvalita rybího masa.....	58
9.5	Manipulace	59
9.6	Úprava	60
9.7	České ryby ve stínu mořských.....	60
10	Třeboňsko	62
10.1	Lokalizace.....	62
10.2	Přírodní podmínky	62
10.3	Historie oblasti.....	63
10.3.1	Vítkovci.....	63
10.3.2	Rožmberkové	64
10.3.3	Schwarzenbergové	64
10.3.4	Moderní dějiny	65

11	Lázeňství.....	66
11.1	První lazebna	66
11.2	Moderní lázně.....	67
11.2.1	Huckovi.....	67
11.2.2	Léčivá rašelina	67
11.2.3	Rosalie Vlčková	68
11.2.4	Převod ze soukromého vlastnictví do vlastnictví města a státu	68
11.3	Lázně Aurora	69
11.4	Slatinné lázně Třeboň	69
12	Třeboňsko a UNESCO.....	70
12.1	Pozice žadatele	70
12.2	Důvody pro zapsání	70
12.3	Krajinná památková zóna	71
13	Cyklotrasy	73
14	Pěší turistika.....	74
15	Zájezd do oblasti Třeboňska	75
15.1	Obecná charakteristika zájezdu	75
15.2	Program zájezdu	75
15.2.1	První den	75
15.2.2	Druhý den.....	76
15.2.3	Třetí den	76
15.3	Časový harmonogram zájezdu	77
15.3.1	Den první.....	77
15.3.2	Den druhý.....	77
15.3.3	Den třetí.....	77
15.4	Ubytování	78
15.5	Dopravce.....	78
15.5.1	Typ vozidla.....	78
15.6	Kalkulace ceny zájezdu	79
15.7	Nepřímé náklady na zájezd	79
15.7.1	Ujeté kilometry.....	79
15.7.2	Čekání	80
15.7.3	Náklady na řidiče	80
15.7.4	Ubytování a snídaně.....	80
15.7.5	Náklady na parkování mikrobusu	81

15.7.6	Náklady na průvodce.....	82
15.7.7	Ubytování průvodce.....	82
15.7.8	Vstupné pro průvodce.....	83
15.7.9	Náklady na zapůjčení jízdního kola a helmy.....	83
15.7.10	Veškeré náklady na průvodce.....	83
15.8	Přímé náklady.....	84
15.8.1	Ubytování a strava účastníků.....	84
15.8.2	Pojištění účastníků.....	84
15.8.3	Kurzovní riziko.....	84
15.8.4	Riziko neobsazenosti.....	85
15.8.5	Marže CK.....	85
15.9	Cena zájezdu pro 1 osobu.....	85
15.10	Přímé náklady.....	86
	Závěr.....	87
	Seznam zdrojů a použité literatury.....	88
	Seznam tabulek.....	99

Úvod

Téma bakalářské práce jsem si zvolil především z toho důvodu, že se rekreačnímu rybolovu věnuji již od svého dětství. Spojení rybářství a turistiky je tak ideální fúzí vhodnou pro mnou studovaný obor na Univerzitě Hradec Králové.

První část této bakalářské práce je zaměřena na historický vývoj rybářství především na území České republiky. Historie lovu ryb pro obživu šla ruku v ruce s lovem pro zábavu.

S rybářstvím je neodmyslitelně spojená oblast Třeboňska. Člověkem částečně přetvořená krajina je v porovnání s jinými kouty naší země ještě poměrně nedotčenou. Přírodní zásoby rašeliny dovolují provoz slatinných lázní, do kterých každoročně zavítá mnoho turistů. Třeboňsko tak v sobě ukrývá hned několik různorodých turistických lákadel. Proto je také na pozici žadatele o zapsání na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO.

Praktická část bakalářské práce bude zaměřena na konkrétní poznávací zájezd do oblasti Třeboňska, jehož realizaci by bylo možné uskutečnit druhý říjnový víkend.

Cílem této bakalářské práce je nabídnout ucelený obraz o rybářství, které je nedílnou součástí české historie i současnosti. Rybářství nabízí lidem možnost, jak smysluplně strávit volný čas, kterého je v dnešním uspěchaném světě čím dál méně.

1 Termíny

Aditiva – Látky zlepšující kvalitu výsledného produktu. V rybářství se jedná především o látky, které ryby zaznamenají čichem a chutí. Obecně platí, že kaprovité ryby dobře reagují na různé druhy koření jako například libeček, česnek, kurkuma a čili. V současnosti jsou na trhu i aditiva pro lov dravých ryb, která jsou povětšinou v tekuté formě. Následně se aplikují na nástrahu. [1]

Aerátor – Příklad sloužící k okysličování vody na rybnících, především v letních měsících, kdy je ve vodě nejméně kyslíku. [1]

Akvakultura – Řízený chov organismů obývajících vodní prostředí [1]

Akvaristika – Chov ryb, ale i dalších vodních organismů v člověkem vytvořeném prostředí [1]

Amur bílý – Kaprovitá ryba, jejíž původním domovem je oblast řeky Amur. Na území Čech se objevil poprvé v šedesátých letech minulého století. Jedná se o býložravou rybu, která je vysazována za účelem požívání nežádoucího vodního porostu. Mezi sportovními rybáři je amur bílý ceněným soupeřem, jelikož jeho válcovitý tvar těla a malý podíl tělesného tuku mu pomáhají v boji při zdolávání. Jeho přirozený vývěr na území republiky není možný kvůli klimatickým a biologickým podmínkám. Amura bílého se však daří vytírat uměle. [1]

Bašta – Nepříliš velká budova stojící na hrázi rybníka, která chrání stavidlo. Zároveň může sloužit i jako obydlí pro baštýře. [1]

Baštýř – Rybníkářský pracovník starající se o jeden či více rybníků. [1]

Bentos – Soubor organismů žijících na dně sladkých i slaných vod. [1]

Bič – Jedná se o teleskopický prut určený k lovu na plavanou o maximální délce 10 m, který nemá očka ani rukojeť pro upevnění navijáku. Vlasec je k biči uchycen pouze na špičce prutu. [1]

Bílá ryba – Označení malých kaprovitých ryb, které mají pro rybníkáře menší hospodářský význam. [1]

Boilie – Nástraha a návnada sloužící především pro lov kaprů. Jedná se o kuličky různých průměrů vyrobené z těsta, které se následně vaří a suší. Pokud je při jejich výrobě přidán do těsta konzervant, nemusí se kuličky boilie zamrazovat. V současné době je na trhu velké množství firem, které se zabývají výrobou boilie, a přinášení na trh produkty s masovou i ovocnou příchutí. Sportovní rybáři tyto nástrahy a návnady s oblibou využívají při cíleném lovu kaprů. Zvoleným průměrem boilie lze selektovat velikost lovených ryb, není však neobvyklé, že při lovu na boilie rybáři často uloví i jiné druhy ryb. [1]

Bóje – Plovoucí předmět ukotvený na dně sloužící k označení nebezpečných míst či plavební dráhy. [1]

Bójka – Plovák, který se používá při lovu dravých ryb. Jeho účelem je zabránit zamotání klenového vlasce a nástrahy, neboť jako nástraha většinou slouží živá nástražní ryba. [1]

Brodění – Chůze ve vodě, která rybáři umožňuje dostat se a nahodit na místa, kam by to nebylo možné ze břehu. [1]

Brok – Kulatá většinou do půlky rozříznutá zátěž nižší gramáže. Pro upevnění broku na vlasec se využívá řezu, do kterého se vlasec vkládá, a poté se brok zmáčkne kleštěmi, aby nespádl z vlasce. [1]

Brzda – Součást navijáku, kterou se dá korigovat, jakou silou se bude z cívky navijáku vlasec odvíjet. Brzdy navijáku se dělí v závislosti na tom, kde jsou v navijáku umístěny, na přední a zadní brdy. Existuje také brzda bojová, která umožňuje rybáři při zdolávání rychle změnit odpor obvíjení vlasce. [1]

Candát obecný – Jeden ze dvou druhů candátů žijících na území České republiky. Druhým zástupcem je candát východní. Jedná o dravou rybu s charakteristickou ostrou hřbetní ploutví a velkými předními zuby. Díky vysazování dnes candát obecný obývá řeky, rybníky i vodní nádrže. Sportovní rybáři ho loví na živé i mrtvé rybky nebo na přívlač. Dosahuje trofejní hmotnosti okolo 10 kg. Jeho maso je oproti kapřímu masu libovější. [1]

Cejni – Kaprovité ryby s plochým a vysokým tělem. Nedosahují velkých rozměrů. Největším zástupcem je cejn velký, který dorůstá až do délky 70 cm. V českých řekách a rybnících jsou velmi rozšířeni. [1]

Cívka – Součást navijáku, na které je uložen vlasec, popřípadě šňůra. [1]

Čeřen – Síť ve tvaru čtverce, která je pomocí dvou zkřížených drátů upevněna ke kusu dřeva. [1]

Česle – Zařízení podobné mřížím, které zachycuje hrubé nečistoty unášené vodou. [1]

Čihátko – Indikátor záběru, který se připíná na vlasec, a to buď před špičku prutu či mezi očka prutu. [1]

Dolovná – Rybářská slavnost, která se pořádá na oslavu konce výlovu rybníka. [1]

Dvojháček – Háček se dvěma obloučky, který se používá především při lovu dravých ryb na rybičku. Jeden oblouček háčku je zapíchnutý v těle rybky a druhý je volný. [1]

Echolokátor – Elektronické zařízení, které využívá ultrazvuku. Skládá se ze sondy a obrazovky, na které je vykreslena hloubka, členitost dna a ryby. Používá se převážně z lodi, i když dnes již existují i varianty, které jsou spárovány s chytrými telefony. Rybář echolokátor nahodí a obraz se mu promítá na obrazovce chytrého telefonu. Taková bezdrátová verze echolokátoru je ale omezena vzdáleností vysílače a přijímače (chytrého telefonu), které od sebe mohou být nejvíce 100 m daleko. [1,2]

Eutrofizace – Proces, při kterém jsou do vody přidány hnojiva a netoxické odpadní vody, za účelem obohacení vody živinami. [1]

Fluorokarbon – Materiál, který je ve vodě méně viditelný než klasický monofil. Je také těžší, proto se lépe potápí a sedí u dna. Slouží pro tvorbu návazců, ale i jako kmenový vlasec. [1]

Fytofágní ryby – Býložravé ryby, např. amur bílý [1]

Gillie – Placený průvodce rybáře či lovce, který se vyzná v přírodě a revíru. Výraz pochází ze skotštiny. [1]

Gonády – Orgány ryb, ve kterých dochází k tvorbě pohlavních hormonů a buněk. [1]

Grundle – Lidové označení pro malé rybky. [1]

Hájení – Část roku, ve které je zakázán lov určitých druhů ryb či zvěře. Toto období je určené především podle doby, ve které se jednotlivé druhy ryb třou. Hájeny však nejsou všechny druhy ryb. Po celý rok jsou hájeny druhy ryb, které jsou ohrožené. [1]

Hausbót – Obytné plavidlo, které dle rybářského řádu není rybářskou lodí, a tak je z něj zakázáno lovit. [1]

Hlásič – Elektronický signalizátor záběru, který signalizuje záběr zvukově i vizuálně pomocí diod. [1]

Hod – Způsob, jak dopravit montáž s nástrahou na lovné místo. [1]

Holobřiší – Označení pro ryby s hadím tělem, které jsou částečně spojené s mořem, i když žijí ve sladké vodě. Něktými jejich zástupci na území České republiky jsou úhoř říční a mihule potoční. [1]

Hráz – Vodní stavba, jejímž účelem je například zadržení vody. [1]

Hydrobiologie – Věda zabývající se životem vodních živočichů a jejich vlivem na vodu. [1]

Hydrogeologie – Věda studující spojitost mezi vodou podzemní a neživým prostředím z mnoha hledisek. [1]

Hydrologie – Věda, která zkoumá vodu ve všech skupenstvích, její původ a koloběh na planetě. [1]

CHRO – Chráněná rybí oblast je vyznačené místo na rybářském revíru, ve které je lov ryb zakázán, nebo částečně omezen. [1]

Chyt' a pust' – Sportovní typ rybolovu, jehož myšlenkou je všechny ulovené ryby pustit zase zpět do revíru, kde byly uloveny. Rybáři musejí dbát na šetrné zacházení s úlovkem, který se nesmí na břehu poškodit, aby mohl být vrácen vodě. Díky tomuto způsobu rybolovu je v revírech více trofejních ryb, a jednu rybu tak může ulovit více rybářů. [1]

Ichtyologie – Věda, která se zabývá studiem ryb. Jedná se o součást zoologie. [1]

Jez – Malé vodní dílo, které je vystavěné napříč řeky. Slouží k regulaci hladiny vodního toku. Může být překážkou pro ryby, které táhnou řekou proti proudu, pokud není u jezu vybudován rybí přechod. [1]

Kanál – Člověkem vybudovaná stavba, již protéká voda, ať už pro účely zavlažování či lodní dopravu. [1]

Kaprař – Sportovní rybář, který se specializuje na lov kapra obecného. [1]

Katadromní – Označení pro ryby, které proto, aby se mohly rozmnožit, táhnou ze sladké vody do vody mořské. Typickým příkladem těchto ryb je úhoř říční. [1]

Kaviár – Pokrm připravovaný z jiker převážně jeseterovitých ryb. [1]

Keser – Síť vpletená na obruč s násadou, která slouží při výlovech rybníků k vylovení nevelkého množství ryb. [1]

Klecový odchov – Chov ryb v ocelových nebo síťových klecích. Tímto způsobem jsou chovány především lososovité ryby pro potravinářské účely. [1]

Kobra – Zahnutá vnašící tyč soužící k zakrmování. Lze s ní krmit především boilie na vzdálenost více než 100 m. Vyrábí se v různých průměrech podle toho, jak velkým boilie chce rybář vnašit. Kobrou lze házet i pelety, ale ne na tak dlouhé vzdálenosti jako boilie, které jsou aerodynamičtější. [1]

Krmítko – Rybářská pomůcka vyrobená z drátu, která má mřížovanou konstrukci. Je navázána na kmenový vlasec a pomocí prutu ho rybář nahazuje do vody. Do krmítka se buď hněte či sype krmení, které se na vodním dně postupně z krmítka uvolňuje a láká ryby. Může být součástí koncové montáže nebo samostatně, jen pro účely zakrmování. [1]

Kulení plůdku – Vývojové stadium ryby, kdy jikry opustí plůdek. [1]

Letnění – Způsob, jak provzdušnit dno rybníka. Provádí se přes léto, kdy je rybník vypuštěný a jeho dno oseto. Toto období lze využít i k úpravám a opravám vodních děl. [1]

Líheň – Místo, kde dochází k umělému výtěru ryb a líhnutí jiker. [1]

Lov na dírkách – Lov ryb v zimním období ve vyvrtných či vysekaných dírkách v ledu. [1]

Lovná míra – Nejmenší délka ryby, kterou musí ryba dosáhnout, aby si ji mohl po jejím ulovení rybář přisvojit. Tato míra je dána zákonem a měří se od předního konce hlavy po nejdlejší paprsek ocasní ploutve. Ne všechny druhy ryb, které se v rybářských revírech vyskytují, mají lovnou míru. [1]

Masař – Rybář s povolenkou k lovu, který loví ryby jen proto, aby z nich měl co největší množství masa. Při tomto lovu třeba i porušuje rybářský řád. [1]

Mateční rybník – Rybník, ve kterém žijí generační ryby. [1]

Meandr – Otevřená smyčka řeky či potoku. [1]

Monté – Malý úhoř, který je vysazován. Zrodil se v Sargasovém moři, odkud táhne do sladkých vod. Na své cestě je odloven a slouží jako rybí násada. [1]

Násada rybí – Mladé ryby, které jsou vysazovány do revírů, kde z nich mají vyrůst dospělí jedinci. [1]

Nástraha – Přírodní potrava ryb, či její imitace, která je opatřena jedním nebo více háčky, sloužící k lovu ryb. [1]

Návazec – Poslední část montáže, na které je umístěn háček s nástrahou a je připevněna ke kmenovému vlasci. [1]

Naviják – Rybářské vybavení, které je přidělané k rukojeti prutu a disponuje cívkou, na které je namotán vlasec či šňůra. Pomocí otáčení kličkou navijáku lze tak vlasec či šňůru na naviják navíjet či odvíjet. [1]

Návnada – Potrava vhazována do vody lákající tak ryby na lovné místo. Nejedná se však o nástrahu. [1]

Obratlík – Kovová součást koncové montáže, která může sloužit k účelu spojení kmenového vlasce a návazce. Snižuje kroucení vlasce. [1]

Očka prutu – Kroužky vyrobené z kovu, které jsou přidělané v řadě po jedné straně prutu a slouží k vedení vlasce z navijáku až ke špičce prutu. [1]

Patentky – Larvy pakomárů žijící v sedimentu vodního dna. Sladkovodními rybami velmi vyhledávaná potrava bohatá na bílkoviny. Používají se jako nástraha i návnada. Slouží i jako krmivo pro akvarijní druhy ryb. [1]

Pelety – Slisované granule vytvořené ze sypké směsi, které se ve vodě rozpouštějí. Mohou sloužit jako návnada i nástraha. [1]

Plevelné ryby – Ryby, které jsou pro vodního hospodáře méně cenné. Zejména protože pomaleji rostou, rychle se množí a ubírají potravu hospodářsky významnějším rybám. [1]

Ploutve – Orgány, které jsou zpevněny paprsky a umožňují rybám pohyb. Dělí se na párové a nepárové. Párové jsou ploutve prsní a břišní. Nepárové jsou pak ploutve řitní, ocasní a hřbetní. [1]

Plůdek – Ryba stará méně než rok. [1]

Podběrák – Tyč s rukojetí a rameny, na kterých je síť. Používá se k vylovení ryby při sportovním rybolovu. Na trhu jsou podběráky s různou délkou tyče, ramen i hloubkou sítě. [1]

Podjezí – Oblast řeky nacházející se pod jezem. Tato část má břehy zpevněné většinou kameny a betonem, aby nedocházelo k uvolnění zeminy při větším průtoku. [1]

Pop up – Plovoucí nástraha, která buď plave na hladině, nebo se vznáší nade dnem. Tento výraz se používá převážně ve spojení s boilie. Plovoucí boilie slouží jako nástraha v případech, kdy se na dně nachází velké množství bahna či vodních rostlin, popřípadě jejich směsice, od kterých by mohla nástraha ležící na dně chytit nepříjemný zápach a přestala by být pro ryby atraktivní. S pomocí pop up nástrahy může rybář svou nástrahu odprezentovat bezchybně nade dnem, kde vzdálenost nástrahy ode dna je podmíněna umístěním zátěže na návazec. [1]

Požerákové zuby – Zuby umístěné na požerákových kostech kaprovitých ryb, které se nacházejí na počátku jícnu. Slouží k rozdrčení tužší složky nasáté potravy. Byly

zaznamenány i případy, kdy velmi staří kapři o požerákové zuby přišli, stejně jako lidé ve stáří přicházejí o své zuby. [1]

Protihrot – Hrot, umístěný blízko špičky háčku, v opačném směru než špička samotná. Jeho úkolem je zamezit osvobození zaseknuté ryby. Na trhu jsou i háčky bez protihrotu. U těchto háčků panuje mezi rybáři nesoulad. Jedna skupina rybářů tvrdí, že jsou lepší díky tomu, že je lze snadněji vyjmout z rybí tlamky. Druhá skupina argumentuje tím, že při zdolávání ryby dochází k opětovnému přepíchnutí háčku, a tím i k většímu poranění rybí tlamky. [1]

Prut – Nepostradatelná výbava sportovních rybářů. Slouží k nahození nástrahy a následnému zdolání úlovku. Z jedné strany je opatřen očky, která vedou vlasec z navijáku, který je umístěn na držadle prutu. Na trhu jsou pruty dělené i teleskopické. Pro lepší pružnost a nahazovací vlastnosti jsou upřednostňovány pruty dělené, oproti tomu teleskopické pruty jsou lepší na přepravu. Podle způsobu lovu lze vybírat různou délku prutů i jejich pružnost a sílu. [1]

Předvnadění – Zakrmování lovného místa několik dnů i týdnů dopředu před samotným lovem. Slouží k tomu, aby si ryby zvykly, že na daném místě najdou potravu a získaly v místo důvěru. Jelikož se na něm mohou bezpečně krmit. Na místě neleží montáž s nástrahou ani jím neprochází vlasec. [1]

Přechod rybí – Stavba na jezích řek, která umožňuje rybám při tahu jez překonat. [1]

Pstruzi – Lososovité ryby, jejichž poznávacím znamením je malá tuková ploutvička, která se nachází mezi hřbetní ploutví a ocasem. Obývají mělké, čisté a proudné vody s vysokým obsahem kyslíku. Sportovní rybáři je loví na přívlač i muškařením. Mezi nejrozšířenější druhy na našem území patří pstruh obecný potoční a pstruh duhový. [1]

PVA – Polyvinylalkohol, ze kterého se vyrábějí sáčky, pásy, nitě a punčochy, do kterých se plní nebo navléká návnada a připevňuje se k montáži. Materiál je vodou rozpustný, a tak návnada poté samovolně leží u nástrahy a ztraktivňuje její okolí. [1]

Regulace toku – Úprava vodního toku, která má zabránit záplavám a sesuvu půdy v důsledku vodou podemletých břehů. Někdy při regulaci toku není brán zřetel na jeho biologii a význam pro krajinu, což zhoršuje život organismů závislých na daném toku a může vést i k vyhubení některých druhů živočichů. [1]

Retence – Způsobnost zadržovat dešťovou vodu na území. [1]

Rybářství – Komplexní název pro obory lidské činnosti, jejichž náplní je chov a lov ryb a jiných vodních organismů jak ve vodách vnitrozemních, tak mořských. [1]

Rybník – Člověkem vytvořené vodní dílo, které je určené převážně k chovu ryb. [1]

Rybníkářství – Součást zemědělské výroby, které chová a loví ryby pro potravinářský trh, ale i vychovává rybí násady. [1]

Rybolov – Lov ryb ve stojatých i tekoucích vodách včetně moří. Pro lov se využívá sítí i prutů, také přirozených a umělých nástrah. [1]

Ryby – Vodní obratlovci, jejichž tělo je pokryto šupinami, které u některých druhů částečně či úplně vymizely. [1]

Řeka – Sladkovodní vodní tok větší velikosti, který nebyl uměle vytvořen. [1]

Sádka – Nádrže s přítokem okysličené vody, ve kterých jsou po výloveh přečovávány ryby, které slouží k pozdějšímu prodeji. Mohou v nich být také generační ryby, násady i plůdky. [1]

Sargasové moře – Součást Atlantického oceánu blíže k americkému kontinentu, která je pojmenována podle řasy rodu Sargassum. Je důležité pro život úhoře říčního, který sem putuje proti proudu za účelem rozmnožování. [1]

Síhové – Všežravé lososovité ryby s protáhlým tělem, které je pokryté stříbrnými šupinami. Ústa mají buď bez zubů, nebo jsou zakrnělé. Za hřbetní ploutví mají tukovou

ploutvičku. Na našem území se vyskytují dva druhy síhů, a to síh peled', který byl dovezen z Ruska v sedmdesátých letech minulého století, a síh maréna, jehož původní domovinou je Polsko a Německo. Síhové mohou dosáhnout hmotnosti až 5 kg. [1]

Sinice – Druh řas. Nejvíce rozšířené jsou ty, které mají modrozelenou barvu. Některé druhy sinic mohou být při přemnožení nebezpečné pro vodní živočichy i člověka, neboť vytvářejí neurotoxiny. [1]

Sít' – Spletená umělá vlákna, provazy či dráty s oky různé velikosti do tvarů dle potřeby. [1]

Skřele – Párový kostěný orgán ryb nacházející se na pomezí hlavy a těla, jejichž účelem je chránit žábry. [1]

Sladká voda – Voda, která obsahuje méně než 0,2 % solí. [1]

Slaná voda – Voda, která obsahuje přes 3 % solí. [1]

Slepé rameno – Úsek koryta řeky, kterým voda už téměř neteče. Většinou se tak stane po zásahu člověka při regulaci vodního toku či přirozeně při meandrování řeky. [1]

Splávek – Plovák, který se využívá při lovu na plavanou. S jehož pomocí může být nástraha prezentována ve vodním sloupci. Splávky se dělí podle způsobu připevnění na kmenový vlasec, a to na splávky pevné a klouzavé, které se volně pohybují po kmenovém vlasci a zastaví se až o zarážku. Pro výrobu splávků slouží dutý plast, brk, či balzové dřevo z balzovníku jihoamerického, který se používá i v modelářství. [1]

Sportovní rybolov – Rekreační rybolov, který lidé provádějí nikoliv pro obživu, ale pro zábavu. [1]

Strojení rybníka – Postup při výlovu rybníka, kdy se z něj začíná vypouštět voda. [1]

Swinger – Moderní signalizátor záběru, jehož jeden konec se připevňuje na vlasec a jeho tělo je buď připevněno k raménku či řetízku. Lze na něm měnit odpor a zátěž. Ve tmě může swinger svítit tím, že se do jeho těla přidá chemické světýlko nebo se kabelem připojí s elektronickým hlásičem. [1]

Trdliště – Oblast, ve které se ryby přirozeně rozmnožují. [1]

Třecí vyrážka – Zrohovatělé hrbolky na kůži ryb, které se tvoří v období tření, a to především u samců kaprovitých ryb. Při tření jimi samci stimulují tělo samice, což napomáhá k rychlejšímu dozrání jiker a poté k jejich kladení. [1]

Udice – Souhrnné označení veškerých komponentů, na které se loví. [1]

Vápnění – Sypání vápence či páleného vápna do vody za účelem snížení její kyselosti. [1]

Vežírek – Síťka opatřená kruhy, která slouží pro přechování živých ryb. [1]

Vlasec – Syntetické vlákno, které je součástí udice. Jeden konec vlasce je přivázaný na cívce navijáku a na druhém je háček. Vlasce se vyrábějí v různých průměrech, nosnostech i barvách. [1]

Vlasová metoda – Způsob nastražení nástrahy pod háček na tzv. vlas. Tato možnost uchycení nástrahy je využívána především při lovu kaprovitých ryb na položenou. Na počátku 80. let 20. století v Británii tuto metodu vymyslel Len Middleton společně s Kevinem Maddocksem a potažmo i Maddocksovou ženou, neboť právě s pomocí jejího vlasu Middleton nastražil nástrahu pod háček. [1]

Voda – Sloučenina vodíku a kyslíku, která je bezbarvá a povětšinou v kapalném skupenství. [1]

Záběr – Moment, kdy má ryba nástrahu v tlamce. Je znatelný na vlasci, splávku či signalizátoru záběru. [1]

Zásek – Pohyb prutem, při kterém dojde k zaseknutí háčku do rybí tlamky, díky síle vyvinuté na vlasec pomocí švihů prutem. [1]

Zavážení – Způsob dopravení návnady či nástrahy na nepřístupná místa nebo na vzdálenost, které by nebylo možné docílit hodem ze břehu. Pro tento účel se využívá rybářských člunů, lodí nebo zavážecích lodiček na dálkové ovládání. Tento způsob dopravy je však povolen jen na některých revírech. [1]

Zimování rybníka – Zimní období, kdy v rybníce není voda a může tak dojít k úpravě dna, vodního porostu či k opravě hráze. [1]

Žábry – Dýchací orgány ryb ve tvaru listů červené barvy, které jsou kryté skřelemi. [1]

2 Historie rybářství

2.1 Pravěk

Ryba obývá planetu Zemi mnohem déle než lidstvo, a to přes 400 000 000 let. Dnes na světě existuje přibližně 12 000 druhů ryb, v průběhu stovek milionů let vymřelo okolo 28 000 rybích druhů. Již v období Paleolitu (starší doby kamenné) je možné hledat zmínky o lovu ryb díky archeologickým nálezům. V té době se samozřejmě nejednalo o žádný sportovní lov ryb pro zábavu, rybolov byl provozován čistě za účelem uspokojení základní biologické potřeby. Homo habilis (člověk zručný) si uměl vyrobit první lovecké nástroje, kterými byly luk a šíp. S těmito zbraněmi chodili pravěcí lovci lovit zvěř, ale také ryby. Následně ale člověk zručný začal vyrábět z kostí nástroj sloužící výhradně k lovu ryb, byla jím harpuna. Poté z kostí vyrobil i háček. Je možné, že také lovil ryby pomocí různých pastí, či přehrazením vodního toku, kdy se následně ryby shromáždily na malém prostoru, kde byly snadnější kořistí. V Mezolitu (střední době kamenné) již člověk vyráběl první vrhací sítě a zhotovoval primitivní loďky. Uměl též dobře číst přírodu a využívat tak pravidelné každoroční migrace ryb. V období Neolitu (mladší doby kamenné) se člověk zaměřil více na zemědělství než na samotný lov a sběr, i přesto pravěcí lidé na lov ryb nezapomněli. Eneolit (doba měděná) s sebou přinesl změnu ve výrobě udic (háčeků), které byly následně zhotovovány právě z mědi. Následná doba bronzová a železná už nebyly co se do pokroku pravěkého rybolovu týče tolik přínosné. [3,4]

2.2 Starověk

V období starého Egypta byla ryba posvátným tvorem, tudíž chyběla na jídelním stole, a po smrti byly ryby dokonce mumifikovány. Egypťané lovíli ryby především za pomoci různých zatahovacích sítí a s rybami ve velkém obchodovali. Zmínky o rybníkářství sahají hluboko do minulosti, ještě do doby starých civilizací. Místa zadržující vodu sloužila jednak jako zdroj vody, ale také jako místo pro chov ryb. Již před mnoha tisíci lety lidé chovali kapry na Dálném východě, a to především v oblasti Číny, odkud pocházejí i přísloví o tom, že pro obživu je moudřejší ryby chovat než pouze lovit. Ze zmínek je patrné, že již staří Římané, ale jen ti bohatí, si nechávali u svých vil stavět

také nádrže, ve kterých žily ryby, ze kterých byly následně připravovány pokrmy pro nasycení bohatých Římanů. I v křesťanství má ryba svou symboliku. Stala se symbolem křesťanského Spasitele. Řecké slovo ICHTIS znamená ryba a je složeninou počátečních písmen ze slov Iezús Cristós Theú Hiós Sotér neboli Ježíš Kristus, Syn Boží, Spasitel. Dokonce sám Ježíš byl vyobrazený často jako ryba na stěnách křesťanských staveb. Dokonce i apoštolové byli také rybáři. V náboženství můžeme hledat i pozdrav, kterým se rybáři mezi sebou zdraví „Petrův zdar“. Svátý Petr byl po otci rybářem a stal se také mino jiné patronem všech rybářů a obchodníků s rybou. Patronem rybářů není pouze svátý Petr, ale i svátý Mikuláš, kterého uctívali především na Třeboňsku. Patronem rybářů je rovněž svátý Oldřich, který byl nejstarším synem sv. Petra. Spojitost s rybami lze najít v křesťanství ještě před Novým zákonem, a to ve Starém zákonu, kde velryba zachránila Jonáše, který přežil v břišní dutině velryby, která ho následně vypustila na souš. Ryba je tak i spojená s křesťanskými svátky jako jsou Velikonoce a Vánoce, coby postní jídlo. První nádrže na našem území byly vybudovány ve 3. a 4. století n. l., konkrétně na území Pošumaví či Podyjí, ty sloužily zlatokopům a hutníkům, kteří potřebovali mnoho vody pro rýžování i plavení rudy. [3,5,6,7]

2.3 Středověk

Na území Velkomoravské říše se pochopitelně ryby lovil také, a to především za pomoci háčků uvázaných na konopné šňůry. O tom, že by obyvatelé Velké Moravy používali k rybolovu pruty, nesvědčí žádné pozůstatky, na rozdíl od starých Římanů, kteří pruty k lovu ryb využívali. Do povodí řek Dyje a Moravy migrovaly každoročně ryby z Dunaje, a tak zde lidé mohli lovit například i různé druhy jeseterů, kteří se na zbytku našeho území nevyskytovali. V období vlády Přemyslovců lidé začínali zjišťovat, že není výhodné ryby pouze lovit, ale také je chovat. [8]

O kolonizaci na našem území a stavbu nádrží a rybníků pro chov ryb se zasloužily klášterní řády benediktinů či cisterciáků, které tak žily z vůle panovníka v oblastech Březnova v 10. století a Kladrub ve století dvanáctém. Ve století třináctém se o velkou část výstavby rybníků zasloužil řád německých rytířů, kteří byli velmi zruční a vážení. Inovaci ve stavbě rybníků přinesli velmožové Oldřich a Jindřich z Hradce v jižních Čechách, kteří společně s panovníkem Janem Lucemburským vycestovali do Francie.

Odtud vzešla výměna materiálu při stavbě rybníků, dřevěné klády a vazby byly nahrazeny kameny pro větší pevnost. [5]

2.3.1 Období vlády Karla IV.

Rybníkářství vzkvétalo. Stále byl však praktikován lov na tekoucích vodách, kde ryby lovili cechovní rybáři. Jednalo se o komunitu lidí, kteří byli vyučeni k rybolovu a následnému prodeji úlovků. Stěžejní myšlenkou cechu bylo to, aby ryby nelovil ten, kdo o rybaření nic neví. Už zde byly patrné náznaky rybářského práva jako souboru norem v rybářství. S rybami se obchodovalo po celé zemi, zejména v Praze byl o ryby velký zájem, začal i export do Rakous a Bavor. To bylo pro ekonomiku přínosem za vlády Karla IV. Ten nařídil měšťanům a stavům co možná nejvíce využívat půdu a nadále budovat rybníky a do nich vysazovat i v té době cizí ryby, kterými byli candáti a parmy. Pro účely budování rybníků musela být zaplavena část šlechtické půdy a také regulovány toky, které poté mohly rybníky plnit vodou. Rybníky sloužily stále k chovu ryb, ale také pro zadržování vody v období tání sněhu či vydatných dešťů, které by mohly způsobit zaplavení dolní části území panovníka. Voda, která z rybníků odtokem vytékala, sloužila jako hnací síla pro mlýny a papírny, které byly vystavěny pod rybníky. Být rybníkářem znamenalo v té době být velmi váženou osobou, zejména nejváženějšími byli ti, kteří dělali výpočty a projekty na stavbu vodních děl. Díky rybníkářům mohly být vysušeny mokřady, umožněn průchod mezi močály i vystavěna města jako například Budějovice. Postupně jak rybníkářů přibývalo, ubývalo na jejich váženosti, neboť do jejich cechu přicházeli i zoufalí potulní jedinci s nevalnou pověstí. Samy rybníky byly v této době velmi ceněné a za prodej jednoho většího rybníka dostal prodejce takový obnos peněz, za který si mohl koupit až tři vesnice. [5,9]

2.4 Ze středověku do novověku

2.4.1 Éra Pernštejnů

Významným rybníkářem žijícím na přelomu 15. a 16. století byl Vilém z Pernštejna, který se na počátku 16. století stal nejbohatším velmožem v zemi a jeho jmění bylo třikrát vyšší než jmění Rožmberků. V polovině 15. století dostal

Vilém z Pernštejna od krále Matyáše Hlubokou na jihu Čech, která nebyla v dobrém stavu, co se rybníkářství týkalo. Vilém z Pernštejna zde začal provozovat rybníkářství a se svými syny Vojtěchem a Janem opravovali a zakládali rybníky také v Třebíči či v Uherském Hradišti. Samotného vrcholu však dosáhla rybníkářská činnost Pernštejnů na Pardubicku. Zde založili 400 vodních děl, z nichž některá převyšovala svou rozlohou později vybudovaný Rožmberk. Podle množství rybí obsádky byly nejvýznamnějšími rybníky na Pardubicku rybník Čeperka a Oplatil. Úspěch Pernštejnů přivedl i jiné rody k tomu, aby se začaly rybníkářství věnovat. Hospodařením Pernštejnů se inspirovali i Lichtenštejní, kteří založili největší moravský rybník Nesyt. V chovu ryb se u Pernštejnů vyučili i mnozí opatí. Na panství Pernštejna však nevzkvétalo pouze rybníkářství, ale také pivovarnictví či hornictví. [5]

2.4.2 První rybářská publikace na českém území

První rybářskou publikací byla kniha nesoucí název O rybnících a rybách, které v nich žijí, tato kniha byla poprvé publikována roku 1546 v Norimberku. Autorem knihy byl Jan Skála z Doubravky a Hradiště. Tento muž byl velmi vzdělaný. V Rakousku a Itálii vystudoval teologii a poté církevní právo. Krom záležitostí církevních ho zajímaly i ty světské a ve své knize o chovu ryb se snažil čtenářům přiblížit to, jak vlastně kapr vypadá, jak by mělo vypadat ideální prostřední, ve kterém kapry chovat, i to, jak se kapři a ryby všeobecně rozmnožují. [5]

2.4.3 Štěpánek Netolický

Štěpánek Netolický byl jedním z největších rybníkářů první poloviny 16. století. Narodil se kolem roku 1460 v Netolicích do poddanské rodiny. Vyučil se rybníkářem na přelomu 15. a 16. století a později se stal vrchním rybníkářským hejtmanem. V této době také dokončil svůj projekt týkající se rybníků na Třeboňsku. Štěpánek Netolický neprojektoval a nestavěl pouze vodní díla, ale také stavby měšťanské či fortifikační. Mezi lidmi byl velice uznávaný a rozhodoval i ve sporech o pozemky. Šlechtici si ho zvali na svá panství a zájem o jeho práci projeví i v Německu. Nejvíce významným vodohospodářským dílem Štěpánka Netolického se stala Zlatá stoka, ta byla navržena tak, aby přiváděla vodu a následně i odváděla ze všech významných rybníků v Třeboňské pánvi. Přídomek Zlatá získala teprve v roce 1621, do tohoto roku byla nazývána

Příkopem či Strúhou. Zlatá stoka nebyla dříve tak široká, napájela vodou pouze malé rybníky a voda z ní sloužila pouze pro dva mlýny. Následně u ní nechal rod Rožmberků vybudovat klášter a o Zlatou stoku se tak starali obyvatelé kláštera. Stoka v té době byla využívána pro plavení dřeva a zároveň zásobovala vodou město. Úkolem Štěpánka Netolického bylo zvětšit průtočnost stoky, se kterou musel začít hned u vtoku z řeky Lužnice. Stoka poté zásobovala vodou město Lomnice a také další města a vesnice. Sloužila jako zdroj vody pro přilehlé rybníky a náhony z ní bylo poháněno okolo 19 mlýnů. Důležitý význam měla i pro plavení dřeva a její délka činila přes 45 km. [5]

2.4.4 Mikuláš Rutard

Nástupcem Štěpánka Netolického se stal jeho přítel a žák Mikuláš Rutard, který pocházel z okolí Kutné Hory a který se následně přestěhoval do jižních Čech, kde začala jeho kariéra rybníkáře a fišmistra. Významný je jeho vodohospodářský zásah, kdy ve snaze odvodnit bažiny u řeky Hostice, a tím tak využít plochu pro stavbu rybníků, řeku Hostici zaústil do řeky Lužnice. Rutard se dostal do služeb Rožmberků a byl v nich až do doby stavby rybníka Hradečku, jehož výstavbu provázely nesnáze v podobě utržení části hráze rybníku. I když bylo v Rutardově zájmu dokončit stavbu rybníka co nejdříve, i za cenu toho, že v zimě na saních vozil hlínu k hrázi, byl už postarším člověkem, a ještě se proti němu postavil tehdy mladý regent Jakub Krčín z Třeboně. Tyto patálie při výstavbě znamenaly definitivní konec Mikuláše Rutarda ve službách rodu Rožmberků a tři roky poté v roce 1576 zemřel. Rutard nebyl pouze vynikajícím stavitelem a fišmistrem, staral se také o poplužní dvory, mlýny a ovčiny. [5]

2.4.5 Vzestup Jakuba Krčina

Spory s Mikulášem Rutardem měl již výše zmíněný Jakub Krčín. Historie rodu Krčínů se začala psát v 15. století, v té době bylo sídlem rodu město Krčín u Nového Města nad Metují, odkud se rod přesídlil do Kolína. Mladý Jakub byl velmi studovaným člověkem, jak je možno vidět i z jeho psaných pamětí. Když mu bylo dvacet let, vstoupil mladý Jakub do služeb Viléma Trčky z Lípy, u něhož učil a také dohlížel na rybníky. Následně přesídlil do Krumlova, kde byl ve službách Rožmberků, pro které byl velmi přínosný, neboť rod Rožmberků byl v té době zadlužen a mladý Jakub dělal co mohl, aby pro rod sehnal na panství peněžní prostředky, čímž si udělal řadu nepřátel. Chtěl co

nejvíce snižovat útraty a zároveň si za roční službu účtoval více než dvojnásobek peněz oproti svým předchůdcům. Krčín se poprvé oženil se starší vdovou Dorotou, toto jméno se asi fišmistrům v té době líbilo, neboť i Krčínův předchůdce se oženil s vdovou, která se jmenovala Dorota. Po několika letech ovdověl a pojal za manželku mladou Kateřinu, se kterou měl 5 dcer. Jakub ve službách Rožmberků zbohatl a mohl se poté nazývat urozeným vladykou Jakubem Krčínem z Jelčan, s tímto jménem získal majetek ve výši dvou vesnic a dvorů, z jichž jeden se nazýval Leptáč, později renesanční zámek Kratochvíle, který se zalíbil Vilémovi z Rožmberka natolik, že ho směnil za Sedlčany a velký dům v Třeboni. Možná nejtěžším rybníkářským úkolem pro Jakuba Krčina byla stavba rybníku Nevděk. Krčín si už v zimě 1570/71 obhlížel místo, kde by chtěl rybník vybudovat. U místních obyvatel se však s pozitivním ohlasem nesetkal, protože kvůli stavbě nového rybníku musely být srovnány se zemí jak některé světské, tak i sakrální stavby. Bourání a následné stavění probíhalo vcelku rychle, stejně jako budování rybníku. Zatopením dalších dvou sousedních rybníků tak vznikl největší rybník na panství Rožmberků. Rybník byl úživný, žilo zde množství rybích druhů. Jeho první výlov byl úspěšný a lidem už se nakonec tak neprotivil, neboť i stavby, které musely být kvůli jeho výstavbě zbořeny, stály v roce 1576 vysvěcené, akorát na jiném místě. Na počátku 17. století přišla velká povodeň a rybník byl rozdělen na dva, a to na Opatovický a Nevděk, kterému se od té doby již říkalo Svět. [5]

2.4.6 Stavba Nové řeky a rybníka Rožmberk

Jakub Krčín bohatl u dvora Rožmberků stále více, ale to i Rožmberkové samotní, díky rybníkářství, které do jejich kasy přinášelo více peněz než vaření piva, a bylo tak nejvíce výnosným odvětvím vrchnostenského podnikání. Krčín začal pomýšlet na slávu svou i celého vlastního rodu. Na začátku roku 1584 předložil Vilémovi z Rožmberka projekt na výstavbu rybníku na území mezi obcemi Lužnice a Třeboň, s příslibem, že to bude rybník, kterému nebude roven žádný na území českého království. Vilém Krčínovi stavbu, rovněž i jeho předešlé dílo Nevděk odsouhlasil. Krčín se tak pustil do výstavby rybníku a souběžně i odtokového kanálu s názvem Nová řeka. Před samotnou stavbou však muselo proběhnout velké majetkové vyrovnání, neboť pro účely stavby musely být vodou zatopeny louky, lesy, ale také malé rybníky, které ještě nebyly v majetku Rožmberků. Výstavba Nové řeky nebyla zcela podle Krčínových představ. Problém činili sousedé, kteří občas naschvál pustili vodu z výše položeného rybníku, či velká voda (ta

byla odvedena zřejmě malými hrázkami do řeky Lužnice, aby bylo možné stavět zasucha), před kterou měla ale následně Nová řeka chránit město Třeboň, avšak hráz Nové řeky častokrát nevydržela nápor velké vody. Dalším účelem této Krčínovy stavby bylo napájet rybníky na jejím levém břehu a také pohánět mlýn. Na stavbě hráze rybníku Rožmberk denně pracovalo okolo osmi stovek lidí povětšinou z blízkého okolí s vlastním nářadím po skupinkách, přičemž se každá skupinka skládala přibližně z 20 lidí. U stavby se nacházely rovněž stáje pro 200 kusů tažných zvířat. Stavba svou rozlohou vzbuzovala u obyčejných lidí respekt a stranou nezůstaly ani řeči o tom, že se jedná o ďáblovu dílo. [5]

2.4.7 Konec služby Jakuba Krčina u rodu Rožmberků

Krčín ze služby Rožmberků odešel v roce 1590 a zřejmě učinil dobře, neboť tím pádem neviděl, jak špatně dopadl výlov rybníku Rožmberk. Ačkoliv do něj bylo vysazeno velké množství ryb a z Nové řeky do něj připluly další, voda rybníka nebyla tak úživná, jak se očekávalo. Výlovu se nedočkal ani Vilém z Rožmberku, který v roce 1592 zemřel. [5]

2.4.8 Devastace rybníkářství

Na počátku 17. století a v době Třicetileté války se povedlo zničit to, co rod Rožmberků po celá staletí budoval, a to i včetně do té doby v Evropě nejlépe organizovaného rybníkářství. Území díky válce a častým zástavám měnilo nespočetněkrát majitele. Obyvatelstvo žilo ve strachu schované v lesích a oblast Třeboňska se postupně vyliďňovala, tak jako celá země, kdy na konci války zde žilo asi tolik lidí jako na konci 12. století. Ryby v rybnících slovovali vojáci a některé velké rybníky Světa, nevyjímaje zůstaly bez násady kaprů. Mnoho rybníků zaniklo. Pro představu na území Jindřichova Hradce jich zůstalo pouhých 150 z původních 1100. Nebylo ani kvalifikovaných rybníkářů, kteří by mohli navázat na zlatý věk rybníkářství a praktiky jejich předchůdců. [5]

2.4.9 Marné snahy o obnovu zašlé slávy rybníkářství

Po konci Třicetileté války a stabilizaci majetkových poměrů se o obnovu zašlé slávy rybníkářství na Třeboňsku snažil Jan Adolf hrabě ze Schwarzenberga. Bohužel se v té době nedbalo na instrukce, které po sobě zanechali rybníkářství mistři. Docházelo k přesazování rybích druhů. Značné škody na kaprech činily štiky, které požíraly kapři plůdky. I přesto se nechtěli pánové štik vzdát, s ohledem na jejich křehké maso. Dobře nebyla zvolená ani obsádka kaprů v třecích rybnících. Obecně rybníky v té době nebyly úživné, neboť se nedbalo na jejich letnění a zimování, byly napouštěny ihned po výlovech a docházelo rychle k jejich zabahnění. [5]

2.4.10 Snaha o rozšíření zemědělské půdy na úkor rybníkářství

18. století nebylo, co se týče rybníkářství na území Čech, také dobrým obdobím. Z oblasti tehdejšího Rakouska přicházely nové hospodářské postupy, jejichž prosazovatelem byl hrabě Karel Zinzendorf, které podporovaly rozšiřování zemědělské půdy na úkor rybníkářství. Tyto nové hospodářské postupy nařídila císařovna Marie Terezie, i její syn Josef II. Na českém území se začaly pěstovat nové plodiny, jako například řepa cukrovka, které měla nahradit cukrovou třtinu, ke které nebyl přístup v době napoleonských válek. V důsledku rozšiřování zemědělské půdy zaniklo mnoho rybníků v oblasti Poděbrad a Pardubic, kde se začalo právě s pěstováním nových plodin. Na Třeboňsku byla však situace odlišná, rybníků ve velkém neubývalo, ba naopak byla hledána nová území pro jejich výstavbu, a to tak intenzivně, že na přelomu 18. a 19. století byla plocha, kterou rybníky na Třeboňsku zaujímaly, srovnatelná s tou na konci éry rodu Rožmberků, a stále se zvětšovala. Avšak byly tu snahy o vysušování rybníků a vytvoření luk či pastvin na počátku 19. století. Půda pod rybníky byla převážně písčitého či rašelinového typu, proto nebyla moc vhodná pro polní hospodářství, a tak byly některé větší rybníky opět napuštěny a ty malé zanikly. [5,10]

2.4.11 Kapři s malými přírůstky

Podmínky pro chov ryb nebyly ideální. Vylovení kapři měli malé přírůstky a padl i návrh na to, aby na území rybníku Rožmberk byly postaveny domky, vznikly pole a okolní lesy byly vykáceny. To všechno jen proto, že konzumní kapři z Rožmberku byli

špatně vzrostlí. Špatnou situaci zhoršilo také zavedení výlovů na jaře a v létě, tyto výlovy zajišťovaly průběžný přísun ryb. Pro zvýšení úživnosti rybníků a tím i větší přírůstek kapra byly rybníky po vypuštění osety například ovsem, na němž se poté pásal dobytek. [5]

2.4.12 Rod Horáků

Rodem, který disponuje největším počtem dědiců rybníkářského řemesla, je bezesporu rod Horáků. Již na konci 18. století Václav Horák začal psát rodinnou kroniku se zápisy o výloveh rybníků, jejich stavbách či opravách a také radách pro následující pokolení rybníkářů. Nejvýznamnějšími z rodu se stali bratři Václav a František. Starší z bratrů Václav byl ředitelem knížecího velkostatku a také autorem knihy, ve které popisuje mnoho zásad v chodu ryb, jako například to, že konzumní ryby nemohou jít po výlovu hned na trh či stůl, ale musejí zůstat určitý čas v sádkách, či o vytváření rákosových ostrůvků či polí, aby bylo zabráněno odplavení bahna, ve kterém se nachází přirozená kapří potrava. Františkovým úkolem bylo dotažení snahy jeho otce o to, že rybníkářství a polní hospodářství mají stejnou efektivnost, což se mu i povedlo. [5]

2.4.13 Pověrami a mýty opředené ryby v období 19. století

V první polovině 19. století panovaly o rybách různé mýty a domněnky. Například to, že kapr se živí hnojem a nahnílým masem, či že úhoř vylézá ven z vody na lov do hrachových polí a jeho krev je natolik jedovatá, že pokud se dostane do rány, člověk poté opuchne a následně i zemře. Je pravdou, že krev úhoře skutečně jedovatá je. Nebo třeba také to, že piskoř umí předpovídat počasí, proto byl chován ve skleněných nádobách, ve kterých bylo na dně bahno, a pokud piskoř vodu podkalil, znamenalo to, že přijde změna povětrí nebo déšť. Panovaly i domněnky o tom, že pokud kojící matky budou jíst rybí maso, či rybí maso sní jejich potomek, nebude dlouho mluvit, jelikož ryba byla považována za němé zvíře. Rybí kosti ze štědrovečerní večeře si dávaly neprovdané dívky pod polštář, aby se jim zdálo o budoucím ženichovi. Rybáři chodili tvořit pruty z větví na Velký pátek před rozedněním, protože se tradovalo, že právě na pruty zhotovené v tento čas ryby nejlépe berou. [5,7]

2.4.14 Kapří maso nad telecí

Významnou osobností v oblasti chovu 19. století byl Josef Šusta, který po příchodu na Třeboňsko převzal zvelebování polního hospodářství po Václavu Horákovi a později se začal zajímat i o ryby. Jako teoretik a výzkumník sepsal knihu Výživa kapra a jeho družiny rybníčné, ve které se zaměřil na anatomii a biologii kapra, obhájil to, že kapří maso je na živiny bohatší než maso telecí, či že má smysl chovat i jiné druhy ryb, než je kapr. Zajímaly ho rozdíly mezi dravými a nedravými rybami. Jako první začal s chovem síha severního na území Čech a podařilo se mu vyšlechtit Třeboňského šupinatého kapra, který byl po mnoho let exportován do rybochovných zařízení nejen na území Čech. V současné době byla tato linie kaprů již překřížena. V rámci reformy v rybníkářství, které Šusta zavedl, se povedlo zvýšit výnosy o více než 50 %, především díky odbahňování rybníčního dna a příkrmování ryb, což byly sice náklady navíc, ale i přesto byla výnosnost uspokojivá. Josef Šusta byl také zakladatelem několika rybníků. Podařilo se mu prosadit oddělení části rybníku Rožmberk, ze které vznikl rybník Vítek. Rožmberk v roce 1890 částečně zachránil Třeboňsko, když zde na přelomu srpna a září vypukla velká povodeň, kterou sice neustála hráz Nové řeky, ale hráz Rožmberka nápor vody vydržela. [5]

2.4.15 Období První světové války

První světová válka, na rozdíl od té Třicetileté nezdevastovala Třeboňské rybníkářství. Avšak množství vylovených ryb bylo zhruba poloviční v porovnání s tím, jaké množství ryb bylo vyloveno před První světovou válkou. Mohlo za to především přerušení trhu mezi Rakouskem a Třeboní. Po skončení První světové války a s tím i spojeným koncem habsburské vlády na území Čech přešly do vlastnictví státu některá panství i s rybníky. Následkem těchto událostí vzniklo státní rybníkářství, které bylo podřízeno Ústřednímu ředitelství státních lesů a statků v Praze. Ředitelství mělo několik správ, a to jak v Třeboní, tak i v Jindřichově Hradci či Protivíně. Postupem času začalo množství vylovených ryb opět stoupat. To se však neobešlo bez kultivace rybníčního dna či rekonstrukcí výpustí, které byly předtím ve špatném stavu. [5]

2.4.16 Doba meziválečná

Celý svět na přelomu 20. a 30. let 20. století zasáhla hospodářská krize, která nešetřila ani rybníkářství na Třeboňsku. Díky vysokému clu na vývoz ryb byl export takřka nulový a na československý trh pronikaly levnější ryby z Jugoslávie a Maďarska. V té době probíhala v Československu kampaň, jejímž účelem bylo zvýšit konzumaci sladkovodních ryb. Tato kampaň měla za následek zvýšení konzumace sladkovodních ryb o čtvrtinu v časovém horizontu osmi let. Výlovy rybníků byly natolik populární, že se na ně lidé chodili ve velkém dívat. Výlov rybníku Rožmberk byl natáčen kamerou i přenášen rozhlasem. Výlovu se účastnili i vyslanci z cizích zemí například z Řecka, Egypta či Polska. V roce 1933 byla na hrázi rybníka při výlovu poprvé postavena i kuchyň a přítomní přihlížející si zde mohli zakoupit smaženého kapra či jikrovou polévku. V roce 1936 získalo třeboňské rybníkářství ochrannou známku se značkou Třeboňský kapr. [5]

2.4.17 Období Druhé světové války

Na začátku nacistické okupace přišlo československé rybářství o mnoho rybníčních ploch v důsledku zabránění a odstoupení některých částí Československa Německu. Byla zde snaha o zachování dosavadního chovu a odbytu ryb, tyto snahy zmařilo vyhlášení samostatnosti Slovenska a vytvoření protektorátu Čechy a Morava. Byl zřízen Pozemkový úřad, který podléhal přímo říšskému protektorovi, docházelo k zabavování majetku a rušení řídicích orgánů a spolků, které spravovaly rybářství. Byl založen Svaz zemědělství a lesnictví, pod který spadalo i rybářství. [11]

2.4.18 Rybářství v komunismu

S koncem Druhé světové války došlo i na návrat držení rybníků, avšak jen na krátký čas. Následovalo vyvlastňování soukromých rybníků i těch, které patřily obcím, a roku 1952 vzniklo samostatné Třeboňské rybářství společně se Správou státních rybníků. Ve stejné době však docházelo ke stárnutí rybníků, neboť bylo upuštěno od letnění a zimování rybníků. V 50 letech byl na západním břehu rybníku Rožmberk vybudován vepřín. Chovaných vepřů zde žily statisíce, takové množství prasat bylo schopné vyprodukovat tolik fekálií jako město, ve kterém žije necelých 200 000 obyvatel. Odpadní vody z tohoto vepřína vtékaly do části Rožmberku, která byla prakticky mrtvá,

neboť takové množství odpadní vody nemohlo být samovolně vyčištěno. Byla zde proto zřízena čistička odpadních vod. Na mnoha jiných rybnících byly souběžně s rybami chovány i kachny a husy, což opět znamenalo zhoršení kvality vody, ale i břehů okolo rybníků, které zapáchaly na značnou vzdálenost. Půda na okraji větších rybníků byla ve druhé polovině padesátých let rozdělena pomocí dřevěných kůlů na malé pozemky, které šly následně do dražby, ve které si je kupovali zemědělci, kteří na těchto pozemcích sušili seno, které nebylo velké kvality. [3,5]

Přišly nové pomůcky pro usnadnění výlovů rybníků. Ryby už se nepodávaly v plachtách a koších směrem k hrázi. Byla zavedena mechanizace, kde velkou roli sehrály nakladače a nákladní automobily. Změnou prošly i materiály na tvorbu sítí, lodí či kádí. Na řekách byla zahájena výstavba přehrad, a to především na Vltavě a Váhu. Cesty pro přirozenou migraci ryb v té době neležely mnohým moc na srdci. Díky zvýšené průmyslové a chemické výrobě docházelo k rapidnímu znečištění vodních toků. O tomto znečištění se bohužel nesmělo mluvit v rozhlase nebo v televizi, či psát v novinách, a tak řadový člověk věděl pouze to, co viděl na vlastní oči. Úhyny ryb byly na denním pořádku. Ubylo mnoho druhů a celkově mnoho ryb. Jedním z vymizelých druhů ryb se stali jeseteři. Dříve se v Československu vyskytovalo okolo 6 druhů jeseterů. Ty však postupně vyhynuly, jelikož jim byly přehrazeny migrační cesty. Ačkoliv dospělí jeseteři v přírodě nemají přirozeného predátora, člověk se jím stal. [5,9,12,13]

Na počátku šedesátých let začalo vysazování nepůvodních býložravých druhů, jakými byli tolstolobik a amur, jehož plůdek byl dovezen z Moskvy. Po několika letech bylo možné amura v Československu uměle vytírat, ale jeho přirozená reprodukce ve zdejších podmínkách není dodnes možná. Především díky nízké teplotě vody, která neumožňuje dozrání jiker. Toto pravidlo platí obecně pro rozmnožování i jiných býložravých druhů ryb na našem území. Generační býložravé ryby jsou tak chovány v oteplené vodě a následně uměle vytírány. Zvyšovala se poptávka po kaprech na tuzemském trhu. Pro chov už nebyly dostačující kapacity starých rybníků ani sádek. Docházely i kapři plůdky. Na kuchyňský stůl se dostávali mladí kapři staří okolo dvou let. Tyto ryby ještě nebyly pohlavně zralé, a tak v nich chyběly jikry a mlíčí do polévky, ačkoliv jejich mladé maso bylo velmi chutné. [3,5]

S masovou produkcí chovu kaprů se s nimi začalo i neohleduplně zacházet. Kapři přicházeli do styku s železnými nakladači a transportními bednami. V důsledku toho zacházení se pomalu upouštělo od chovu lysých a hladkých kaprů, kteří byli při takovém zacházení náchylnější, než kapři šupinatí. Skončil i chov Lnářských modráků neboli kaprů, kteří měli malou hlavu a vysoký zbytek těla, které bylo pokryté jemnou kůží, přes kterou prosvítal cévní systém. Modráci měli sice lahodné maso, ale byli náchylní na změny teplot a nešetrné zacházení. Existovala i linie Telčských modráků, která vznikla v období Druhé světové války. Jednalo se však o šupinatou formu kapra. Stejně jako linie Lnářských modráků, tak i tato linie zanikla. Ve velkém bylo upuštěno i od chovu štik a candátů. [5,12,13,14]

2.4.19 Rybářství po pádu komunismu

Do 90. let se na ochranu vody příliš nehledělo. Cílem chovu bylo zajistit převahu domácímu kaprovi na trhu, oproti importu mořských ryb. Společně s rybami byly na mnoha rybnících chovány i jateční kachny a husy, jejichž chov měl velký vliv na kvalitu vody. Rybníky začaly být chráněny Zákonem o ochraně přírody a krajiny č. 114/1992 Sb. Do povodí Dunaje, Moravy a Dyje se také postupně začaly dostávat vymizelí jeseteři. Nestalo se tak náhodou. Byly nakupovány násady. Postupně se objevovaly i snahy o umělý výtěr a následné vysazování do revírů. Již jednou ruka člověka měla za následek vymizení jeseterů z našich vod, a tak právě opět člověk musel být tím, kdo postupně začal jesetery do přírody navracet. [15,13]

2.5 Současné rybářství

2.5.1 Kvalita vod

Dnes chov ryb soustředí svou pozornost nejen na péči o ryby samotné, ale také na kvalitu povrchové vody. Řídí se zákonem o vodách a nakládáním s nimi podle Evropské unie, dle které není voda obchodním artiklem a je zapotřebí jí chránit, aby tu zůstala pro další generace. Voda, jak podzemní, tak povrchová, nemá pána, není tudíž předmětem vlastnictví ani součástí pozemku. Součástí směrnice EU jsou i vody důlní a léčivé. Rybářství v České republice je možné rozdělit do dvou oblastí, a to na výkon rybářského

práva v rybářských revírech a poté na rybníkářství. Rybníkářství využívá povrchové vody v rybnících a dalších vodních zařízeních sloužících k chovu ryb a jiných vodních organismů. Rybníky zadržují vodu v krajině a slouží i jako prostředí k chovu. Jejich předností oproti volným vodám, například řekám, je možnost jejich vypuštění a opětovného napuštění. Rybníky byly budovány nejen pro chov ryb a jiných vodních organismů, ale také protože sloužily jako zásobárna vody pro dobytek, plnily účel protipovodňové ochrany nebo jen vkusně doplňovaly vzhled krajiny, v tomto posledním příkladu se jednalo o zámecké rybníky. Důležitou roli měly rybníky i při hašení požárů, proto se na návsích zakládaly návesní rybníky. V posledních letech byly rybníky stavěny především pro rekreační účely. Rybníky tvoří polovinu vodní plochy na území České republiky. Kvalita povrchové vody je však špatná. Mohou za to odpadní vody, určité množství odpadních vod sice putuje do čistíren, zbytek však teče do septiků a kanalizací a odtud do vodních toků. Do vody v přírodě se tak dostávají dusík s fosforem, který je také příčinou výskytu sinic. Za znečištění povrchové vody nemohou pouze domácnosti praním a mytím, ale také prádelny a zemědělci, kteří používají hnojiva s obsahem fosforu. Na kvalitu povrchové vody má vliv i rybníkářství, především velké množství rybí obsádky a velké dávky příkrmů. Jako nevhodné pro přirozené vodní společenství se ukázalo i vysazování nepůvodních druhů ryb například pstruhů duchových, naopak vysazování amura bílého či tolstolobika bílého není takovým problémem, jelikož tyto 2 druhy ryb se v přírodních podmínkách České republiky přirozeně nereprodukuje. [15,3,9,13]

2.5.2 Chov kapra obecného v České republice

Chov ryb, jiných vodních organismů a výkon rybářského práva na rybářských revírech podléhají Zákonu o rybářství č. 99/2004 Sb. Chov ryb je zaměřen ve velké míře především na kapra obecného, jehož původním domovem je oblast dnešního Turecka. Předek dnešního kapra se s největší jistotou vyvinul v posledním období třetihor a během čtvrtohor se vyvinul v kapra, jakého známe dnes. Došlo k jeho postupné expanzi do oblasti Černého moře až do pevninských částí Asie a povodí Dunaje, kde se objevil zhruba před 9 000 lety. Domestikace kapra v Evropě byla pod taktovkou Římanů na počátku našeho letopočtu. Kapry chovali v provinciích Říma i přímo na Apeninském poloostrově. Kapr má oproti jiným hospodářským zvířatům tu výhodu, že i po dosažení pohlavní dospělosti může nadále růst, a tím pádem přibývat na váze. Postupem času

docházelo ke šlechtění kapra obecného, až na počátku druhého tisíciletí bylo na území České republiky evidováno okolo 20 plemen kapra. [3,16,13]

V oblasti České republiky s ohledem na klimatické podmínky nabývá kapr obecný pohlavní zralosti ve stáří tří až čtyř let. V současnosti je jeho výtěr prováděn především řízenou (indukovanou) reprodukcí, která spočívá ve stimulaci generačních ryb pomocí injekce naplněné kapří hypofýzou vpíchnutou do hřbetu kapra, při teplotě vody okolo 20 stupňů. Následuje stlačení břišní dutiny za účelem uvolnění jiker či mlíčí. Poté, co již nejsou pohlavní produkty v tělech ryb, dochází k oplození jiker, jejich inkubaci a k vykulení plůdku kapra. K přirozenému výtěru se dnes přistupuje jen velmi málo. Plůdky kapra obecného K0 se po vykulení živí zooplanktonem, který se živí vodní řasou. Starší jedinci K1 požírají drobné korýše nebo jsou přikrmovány šroty obilovin či kukuřice. Poté co kapři dosáhnou hmotnosti nad 150 g, mohou být přikrmováni i celým obilím. Už po staletí je známo, že kapři jsou studenokrevná zvířata a jejich teplota těla je závislá na teplotě vody. Optimální teplota pro kapra je 27 stupňů, při této teplotě nejlépe funguje jejich metabolismus a myšlení. Jelikož dosažení takové teploty není v našich klimatických podmínkách zcela možné, kapři se drží v oblasti, kde je voda nejteplejší. Pro tyto účely jsou chovné rybníky vcelku mělké s maximální hloubkou okolo dvou metrů. Mělká voda se snadněji prohřívá a také tlak na ni působí jinak než na vodu hlubokou. Voda jako prvek obecně dobře a dlouho drží teplotu a pomalu se ochlazuje. Pod vodní hladinou spolu kapři navzájem komunikují pomocí zvuků, které vydávají jejich požerákové zuby umístěné v krku i za pomoci pachů. Pomocí pachů i kapři vyhledávají potravu. Pro člověka je velmi těžké představit si, co a jak kapr vlastně cítí. Oproti rybám člověk dýchá kyslík přímo z atmosféry a ryby kyslík rozpuštěný ve vodě. Po vysazení do rybníku se kapr stává součástí rybí obsádky. Rybí obsádka je společenství ryb a jiných vodních organismů, které v určitý čas žije pospolu v totožném vodním díle. [3,16,13,17]

3 Propagace a dotace v rybářství

3.1 Operační program Životní prostředí

Před vstupem České republiky do Evropské unie mohli rybníkáři žádat pouze o dotace národní. Po vstupu se jim naskytla možnost žádat i o dotace z fondu Evropské unie. Dotace mají za cíl udržet rybí produkci a zarybnění rybářských revíru a také poměr zaměstnanosti na stejné míře, jaká byla v době, kdy bylo o dotace požádáno. Žadatelé o dotaci musejí doložit různé dokumenty a jejich záměry musejí být v souladu s vizemi Evropské unie o životním prostředí a hospodářství. Dotace mohou být čerpány například na výstavbu nových a modernizaci současných rybníků a jiných vodních děl určených k chovu ryb, zmodernizování zařízení zpracovávajících ryby, podporu kvalifikace a odborných znalostí zaměstnanců rybářství či podporu reklamy s cílem zvýšení konzumace sladkovodních ryb. Rybníkáři mohou žádat o dotace i o náhradu škody způsobenou mimořádnými událostmi či živočichy, kterými jsou kormorán velký či vydra říční. Projektem, který měl přinést do rybářství finanční prostředky byl Operační program Životní prostředí, který nabízel finance pro rozvoj z Evropského fondu a Fondu soudržnosti. Finance proudící konkrétně do rybářství byly poskytovány Ministerstvem životního prostředí. Program měl za cíl zlepšit kvalitu životního prostředí a souběžně jej chránit. Program byl zahájen roku 2007 a skončil v roce 2013. Jeho druhé programové období započalo v roce 2014 a trvalo do roku 2020 s tím, že žadatelům nabídl skoro o polovinu méně financí než v prvním programovém období, a to 2,75 miliardy eur. Po uplynutí druhého programového období je nadále očekávána podpora v oblasti životního prostředí, a to v programovém období mezi lety 2021 až 2027. [15,18]

4 Organizace mající na starost rybářství v České republice

4.1 Historický vývoj

4.1.1 Od 19. století do období Druhé světové války

Dříve byl rybolov svobodnou záležitostí, existovaly sice rybářské cechy, ale všeobecně se tradovalo to, že ryba nemá pána, a tak jí může kdokoliv ulovit a přisvojit si ji. To se změnilo koncem 19. století, kdy byl sepsán první rybářský zákon, který umožňoval lovit ryby pouze tomu, kdo vlastnil povolení k lovu. Poprvé byl zaveden rybářský lístek, který jeho držiteli umožňoval lovit ryby, kompetentní k jeho vystavení byl okresní politický úřad. V tu dobu už byly vody rozdělené na veřejné a soukromé. Majitel rybářského lístku mohl lovit ryby pouze ve veřejných vodách, neboť ve vodách soukromých mohl lovit pouze vlastník či nájemce dané soukromé vody. Po vyhlášení samostatné Československé republiky byl rybolov organizován nadále stejně i s přihlédnutím k tomu, že proběhla pozemková reforma, která měla za následek vznik státního rybníkářství, které bylo podřízeno Ústřednímu ředitelství státních lesů a statků. V období nacistické okupace byl založen Svaz zemědělství a lesnictví, pod který spadalo i rybářství. Nacisté chtěli mít přehled o tom, jak probíhá rybářství v Protektorátu. [9,19]

4.1.2 Období komunismu

Ve chvíli, kdy se moci v Československu chopili komunisté s následným vyvlastňováním, spadalo rybářství pod Ministerstvo zemědělství, které vydalo i rybářský řád. Byla ustanovena i funkce rybářského hospodáře, o kterém rozhodoval krajský národní výbor. Náplní práce hospodáře bylo starat se o jemu příslušné rybářské revíry a vydávat povolenky k lovu. Rybářské lístky vydával okresní národní výbor. [9]

4.1.3 Od 90. let 20. století po současnost

Po Sametové revoluci v roce 1989 a s ní spojeným koncem vlády komunistické strany nastaly změny i v oblasti rybářství. Vznikl Moravský rybářský svaz, který se odtrhl od Českého rybářského svazu. V současné době tedy existují dva rybářské svazy, které

jsou občanskými sdruženími, a dále mnoho místních organizací rybářů. Místní organizace mají pravomoc vydávat povolenky a členské známky pro své členy. Rybářské lístky vydává obec s rozšířenou působností v závislosti na trvalém bydlišti uchazeče o rybářský lístek. Místní organizace jsou podřízeny rybářským svazům, které spadají pod Ministerstvo zemědělství, pod které rovněž spadá celá oblast rybářství. [20,21]

5 Historie sportovního rybolovu

5.1 Počátky a slavné osobnosti v řadách rybářů

Volnočasové rybářství je stejně tak staré jako ostatní odvětví rybářství. Zmínky o něm pocházejí již z doby starého Říma, kdy byly pořádány lovy ryb na udici, a ulovené ryby byly obětovány bohům namísto obětí lidských. Sportovní rybolov ve střední Evropě je popsán v knize první svého druhu s názvem *The Treatyse of Fishing with an Angle* (v češtině *Pojednání o chytání ryb na udici*), jejíž autorkou je Juliana Berners, převorka ženského kláštera v Anglii. Kniha vyšla poprvé v roce 1496. V této knize autorka popsala různé techniky sportovního rybolovu s tím, jaké vybavení je k nim zapotřebí. V 16. století začal být populární lov různých druhů pstruhů a lososů za pomoci umělé mušky. Ale až o dvě století později byl vynalezen malý svěrák, který usnadnil vázání umělých mušek. [12,21]

Právě opět z Anglie v 19. století přišly nové trendy v lovu ryb pro zábavu, a to i na území Čech. Od druhé poloviny 19. století můžeme hovořit o lovu ryb na udici jako o sportovním rybolovu na našem území. V časopisech se objevovaly různé inzerce na dovoz rybářského vybavení přímo z Anglie, ve kterých stálo i to, že na této zálibě rozhodně nelze šetřit. Ti, kteří brali sportovní rybolov skutečně vážně, chodili i oblékali se stejně jako sportovní rybáři v Anglii. Česká společnost se na ně poté dívala trochu skrz prsty. Koncem 19. století byl přijat v České kotlině i první rybářský zákon, který umožňoval rybolov pouze lidem, kteří vlastnili povolenku k lovu, rozdělil vody na mimopstruhové a pstruhové, ustanovil lovné délky ryb a jejich hájení. V roce 1843 vznikla nejstarší rybářská organizace Rybářský klub v Náchodě. O více než 40 let později vznikl První rybářský klub v Praze. [12,21,9,22,23,24]

Sportovnímu rybolovu se začaly věnovat i známé osobnosti například pokračovatelka převorky Juliane Berners, operní pěvkyně Ema Destinová, pro kterou byl rybolov uklidněním a odpočinkem po jejich pěveckých turné. Ema Destinová byla původním jménem Emílie Kittlová. Umělecké příjmení Destinová si vybrala z úcty ke své učitelce zpěvu, která se tak jmenovala. Po konci své kariéry, co by operní pěvkyně trávila Ema Destinová čas na svém zámku ve Stráži nad Nežárkou, kde jejími

oblíbenými revíry byly řeka Nežárka a Nová řeka. Renesanční zámek ve Stráži nad Nežárkou byl původně hradem, který vystřídal spoustu majitelů, a následně byl přestaven na zámek. Pro Emmu Destinnovou ho nejprve koupil její přítel. O rybářských výpravách, které Ema Destinnová podnikala, a o úlovcích psala dopisy svým přátelům. Dokonce také některé úlovky pouštěla zpět do vody, vzhledem k tomu, že dokázala ocenit jejich bojovnost či velikost. Čestným členem Rybářského svazu byl i T.G. Masaryk. Sportovní rybolov zaznamenal velkou revoluci ve 30. letech, kdy na trh přišel smekací naviják, a rybáři tak krom plavané a lovu na umělou mušku mohli začít lovit na položenou a přívlač. Už v této době nebyl rybářský trh v Československu závislý na dovozu a vznikaly zde kvalitní výrobky například značky Sol. Nejvíce populárním autorem, co se sportovního rybolovu v Čechách týče, byl Ota Pavel, zejména pak jeho dílo Jak jsem potkal ryby, ve kterém autor vzpomínal na to, jak jako malý s rodinou rybařil na řece Berounce. Z autorova pojednání je patrné, že za jeho časů byla lepší kvalita vody v řekách a rybám se tak dařilo lépe. [12,21,9,22,23,24,25,26]

První celostátní rybářskou organizací na území Československé republika byl Československý svaz rybářů, který zahájil svou činnost v roce 1957. Pod jeho správu spadalo 600 místních organizací, které hospodařily samostatně. Úkolem Československého svazu rybářů bylo starání se o vody tekoucí i stojaté a dále zlepšování rybářství, jak pro státní užitek, tak i pro volnočasové aktivity občanů. [21,22,25]

5.2 Sportovní rybolov od přelomu tisíciletí až do současnosti

Po pádu komunistického režimu v roce 1989 nastaly i změny ve sportovním rybolovu. Došlo ke vzniku dvou svazů a přišly nové metody lovu ryb. Z Anglie například kaprařina. Místo pařeného rohlíku a kukuřice začali rybáři jako nástrahy používat boilie a namísto vidliček na pruty zhotovených ze dřeva přišly na trh kovové stojany na pruty. Do popředí se dalo šetrné zacházení s úlovkem a filozofie lovu „chyt’ a pust’“. Konec vlády komunismu neznamenal jen to, že se na území republiky dostaly nové rybolovné techniky, ale také otevřel dveře rybářské turistice. V době vlády komunistické strany byly zahraniční výsady privilegium pouze některých občanů. Nově měli čeští rybáři možnost si vyzkoušet, jaký je lov ryb na moři. A tak začali podnikat výlety do Norska, kde nejčastěji lovili tresky. Tak se Česko otevřelo globalizaci i v rybářském slova smyslu. Pro

mnohé byly zahraniční rybářské výpravy spojené i s tím, že si domů přiváželi kvanta ryb. Takové časy jsou nyní pryč. Rybáři občas ze zahraničních výprav úlovky přivezou, aby jim jejich známí věřili, že vůbec v zahraničí něco ulovili, ale již ne taková kvanta, jako tomu bylo na počátcích otevření hranic. Dnes rybáři tvoří okolo 3 % populace České republiky. [20,27]

6 Jak se stát sportovním rybářem

6.1 První rybářské kroky

Veskrze neexistuje žádná věková hranice toho, kdy člověk může s rekreačním rybolovem začít. Začít co nejdříve, a to především v dětském věku, je ale nespornou výhodou. Rybář se tak může po zbytek života zdokonalovat a má možnost strávit u vody více času. Děti se mohou základům rybolovu naučit na rybářských kroužcích, dospělí to mají o něco těžší, neboť se musejí učit sami, od známých či z literatury nebo videí. Nikdy však není pozdě na to začít. Mnoho lidí s rybařením začne, ale i rychle skončí. Jedním z důvodů může být to, že si pro své rybářské začátky zvolili špatnou rybolovnou techniku. Pod vlivem médií a reklamy si nakoupili drahé vybavení. Vidí, jak velké ryby rybáři loví, a tak je chtějí hned ulovit také oni sami. Dalším důvodem rychlého konce rybářské dráhy může být to, že člověku vlastně voda a příroda obecně nic moc neříkají, a tak si raději vybere jiný způsob jak trávit svůj volný čas. Každopádně první rybářské kroky by měly být postupné, soustředit se nejdříve na menší druhy ryb, lovit výhradně jen kapitální kusy není výsadou žádného z rybářů. První rybářské kroky by měly směřovat k osvojení jemných způsobů rybolovu, jakým je například lov na plavanou. Tímto způsobem může rybář lovit zpočátku malé ryby, kterých je v našich vodách dostatek oproti těm trofejním, občas se mezi ně připlete i nějaká větší, a to lovícího nabudí a posune zase o krok dál.

[28]

6.2 Soukromý revír jako zkouška

K tomu, aby člověk mohl rybařit na soukromých revírech, nemusí být vlastníkem rybářského lístku ani být členem místní organizace rybářů. Stačí si tak na soukromém revíru zakoupit pověření k lovu ryb. Mnoho soukromých revírů nabízí návštěvníkům možnost zapůjčit si za poplatek i vybavení k lovu. Některé revíry mají v nabídce i lov s instruktorem, který zájemci ukáže základní rybolovné techniky. Je to proto ideální příležitost pro ty, kteří nikdy předtím nadrželi rybářský prut v rukách, a mohou si tak vyzkoušet, zda je bude rybolov bavit. Takovéto rybářské kurzy se pořádají jak pro dospělé, tak pro děti. Pro děti jsou tyto kurzy realizovány především ve formě letních táborů, kam jezdí mladí rybář a rybářsky, ale i mládež, která zatím nemá se sportovním

rybolovem žádné zkušenosti. Rybářské letní tábory nabízejí dětem i jiné sportovní vyžití než jen sportovní rybolov, a tak si zde přijdou na své všichni táborníci, i třeba ti, které volnočasové rybaření zcela nenadchlo. [29,30]

6.3 Rybářský lístek

Pokud si člověk uvědomí, že chce chytat ryby s prutem i nadále a na dalších lokalitách, je vhodné, aby se stal držitelem rybářského lístku. Žadatel o rybářský lístek musí disponovat určitými znalostmi, které ho opravňují k tomu, aby mohl rybářský lístek získat. Děti do patnácti let mají cestu k prvnímu rybářskému lístku a rybářským dovednostem snadnější než dospělí lidé. Děti do 15 let mohou navštěvovat rybářský kroužek, který zpravidla zřizuje místní organizace rybářů. Účastníci rybářského kroužku si pod vedením zkušených rybářů osvojí základní rybolovné techniky a načerpají i znalosti potřebné pro získání prvního rybářského lístku. Jako učební materiál slouží rybářský řád, atlas ryb a vodních živočichů. Dospělí to mají těžší. Pověštinou se musejí učit sami. [29,31]

6.4 První rybářský lístek

Žádost o první rybářský lístek zpravidla za děti do 15 let podá rybářský kroužek, který navštěvují. Musejí mít také souhlas zákonných zástupců, kteří souhlasí s tím, aby byl dítěti vydán první rybářský lístek. Dospělí musejí podat žádost na úřad obce s rozšířenou působností podle místa svého trvalého bydliště. Žádost podají na Odbor životního prostředí, který má mimo jiné na starosti i vystavování rybářských lístků. S žádostí o první rybářský lístek musejí předložit také doklad o splnění kvalifikace potřebné k získání rybářského lístku. Pokud osoba již vlastní rybářský lístek, kterému končí platnost a žádá o nový, předloží žadatel původní rybářský lístek či jiný doklad, kterým doloží, že již rybářský lístek vlastní. Pro získání prvního rybářského lístku je tedy zapotřebí prokázat znalost rybářského řádu a také znalost ryb a vodních živočichů. Tyto znalosti jsou prověřeny napsáním testu, kde žadatel o první rybářský lístek vybírá vždy ze tří možností. Písemný test prověří znalost zákona o rybářství a rybářském právu. Obsahuje poznávání ryb a vodních organismů. Dále musí žadatel v testu zodpovědět body z oblasti biologie ryb a vodních organismů. Tedy například to, zda je tělo úhoře říčního

pokryto šupinami nebo co se skrývá pod pojmem bentos. Další oblastí je znalost způsobů rybolovu, tedy například jaký je minimální rozstup mezi rybáři lovicími na položenou nebo jakým způsobem se správně měří ulovená ryba. Test zahrnuje i oblast hospodaření v rybářském revíru. Zde na žadatele čekají témata jako, co je to pH nebo k čemu slouží aerátor. Děti, které navštěvují rybářský kroužek, zpravidla napsáním testu kroužek také ukončují. Ti, co rybářský kroužek nenavštěvují, ať už děti nebo dospělí, si domluví napsání testu většinou u některé z místních rybářských organizací. Po úspěšném absolvování testu se musí žadatel o první rybářský lístek rozhodnout, na jak dlouhou dobu si rybářský lístek zakoupí. Rybářský lístek je možné vystavit na 1 rok, 3 či 10 let nebo neomezeně, s platností od doby vystavení a zaplacení správného poplatku. [31,32]

6.5 Členství v rybářském svazu a povolenky k lovu

Pokud už osoba disponuje rybářským lístkem a chce lovit na revírech, na kterých hospodaří rybářské svazy, je nutné zakoupit si povolenku k lovu. Osoba může být držitelem platného rybářského lístku, ale nemusí být členem rybářského svazu, v takovém případě si musí zakoupit povolenku pro nečleny. Z finančního hlediska je ale výhodnější, aby rybář byl členem rybářského svazu. Má tak nárok na zvýhodněnou povolenku k lovu. Aby se osoba mohla stát členem rybářského svazu, musí uhradit vstupní poplatek, zakoupit si členskou známku, která musí být každý rok nová, a také plnit roční pracovní povinnost, tedy například pomáhat při výlovehy rybníků či sekát břehy okolo revírů, na kterých hospodaří rybářský svaz. Tuto pracovní povinnost je možné splnit i zaplacením poplatku. Děti do 15 let a mládež do 18 let nemusejí plnit stanovenou pracovní povinnost. Členské známky a povolenky k lovu jsou pro ně cenově zvýhodněné. Povolenek k lovu ryb existuje několik druhů. Místní povolenka opravňuje držitele lovit ryby na udici pouze na určitých revírech. Povolenka územní platí pro lov na revírech pouze jednoho územního svazu Českého rybářského svazu. Svazová povolenka Moravského rybářského svazu opravňuje jejího držitele chytat ryby v rybářských revírech, na kterých hospodaří Moravský rybářský svaz. Povolenka celosvazová umožňuje rybáři lovit na všech revírech, na kterých hospodaří Český rybářský svaz. Poslední povolenkou k lovu je povolenka celorepubliková. S touto povolenkou může rybář lovit ryby na udici na všech rybářských revírech, které obhospodařuje Český rybářský svaz a Moravský rybářský svaz. [31]

7 Forma odpočinku vs. posedlost

Na lov ryb na udici existuje několik pohledů. Pro lidi, kteří si rybaření nikdy nevyzkoušeli, a pro ty, kteří nemají ponětí o tom, jak vypadá současná rybářská scéna, může být lov ryb s prutem vnímán tak, že se jedná o koníček pouze lidí v důchodovém věku, kteří si chodí k vodě jen posedět, aby nemuseli být zavření doma, a občas si vezmou nějakou rybu i domů. I mezi rybáři je rybaření vnímáno různorodě. Záleží na preferencích jednotlivých rybářů. Někteří se specializují pouze na určité druhy ryb nebo rybolovné techniky. Další rybáři jsou všestranní a není pro ně problém lovit různými rybolovnými technikami různé druhy ryb. Každý, kdo loví ryby, k tomu má své důvody a ty mohou být všelijaké. [33]

7.1 Sportovní rybolov nejen pro muže

V řadách rybářů postupně přibývá i rybářek. Donedávna byl sportovní rybolov výhradně mužskou doménou. V posledních letech se začaly za prutem objevovat i ženy. Důvodů, které je ke sportovnímu rybolovu vedou, může být několik. Pověštinou je to odpočinek. Ženy dnes zastávají takové profese, které před lety byly také v režii mužů, a tak se i ženy potřebují odreagovat od uspěchané doby. Mnohé z nich začaly s rekreačním rybařením samy, další třeba pod stimulem svých partnerů rybářů. Ze strany veřejnosti se rybářky těší velkému zájmu, i když ne zcela vždy jim to může být příjemné. Začínají být ve větší míře sponzorované i rybářskými značkami. Ve vedení místních organizací je sice nalézt moc nelze, ale v Českém rybářském svazu několik rybářek zastává vysoké funkce. [34]

7.2 Tiché bláznovství

Vesměs by bylo možné rozdělit rybáře do dvou skupin podle toho, co je vede k tomu, aby praktikovali sportovní rybolov. U obou skupin budou některé důvody podobné či zcela totožné. Prvním důvodem je forma odpočinku, kterou představuje pro mnohé právě sportovní rybolov. Chvilkové odtrhnutí se od uspěchaného života a honbě za cílem. Tento důvod může být totožným pro obě skupiny rybářů. Pro rybáře, kteří vnímají chvíle u vody jako chvíle odpočinku a relaxace, je lov ryb spojený dozajisté

i s přírodou, kterou mohou při rybolovu pozorovat. Existují rybáři, kteří chodí k vodě většinou jen za hezkého počasí, a nikterak zvlášť jim nezáleží na tom, zda při své vycházce k vodě uloví nějakou rybu. Převažují myšlenky nad tím, kde najít na břehu rovné místo pro rozložení židličky, nad tím, zda se před takovým místem ve vodě ryby vůbec zdržují. Proto se ve společnosti nahlíží na rybáře jako na člověka, který hodiny sedí na břehu v tichosti. Zasněně kouká na vodní hladinu a odchází od vody domů se suchým podběrákem. Tak by bylo možné charakterizovat první skupinu rybářů. [19,33]

7.3 Lovecký instinkt

Druhou skupinou jsou rybáři, kteří k vodě chodí především proto, aby ulovili rybu. Nezáleží jim tolik na tom, zda budou mít u vody komfort, nebo jestli bude po dobu jejich setrvání u vody krásné počasí. Jejich obsesí je zkrátka ryba, a tak nemyslí na nic jiného. Na ryby a samotnou vycházku myslí ještě daleko před jejím uskutečněním. Přípravují se na ni, aby je u vody nic nezaskočilo a byli připraveni na každou situaci, která by mohla nastat. Tito rybáři vědí, že si při samotném rybolovu moc neodpočinou. Po příchodu k vodě namísto hezky vypadajícího místa u vody hledají přítomnost ryb. Lokalizovat ryby může být někdy složité a jindy jednoduché. Při lokalizaci ryb rybáři využívají znalost přírody. Dobrým pomocníkem jim může být například i vodní ptactvo, které ryby vyplaší. Klíčem úspěšných rybářů je sledování vody. Čím více se na vodu dívají, tím více z ní mohou vyčíst. Záleží také na tom, na jakou rybu chtějí rybáři políčit. Například kaprovité ryby lze poměrně snadno lokalizovat, neboť se rádi ukazují. Vyskakují nad vodní hladinu, ať už protože úderem o vodní hladinu chtějí ze svého těla odstranit nepříjemné parazity nebo za účelem čištění žaber po krmení se v sedimentu. Pokud kaprovité ryby nevyskakují nad vodní hladinu, ale krmí se na dně, může rybář zpozorovat, jak se na hladině tvoří bubliny. Ty jsou způsobeny krmícími se rybami nebo jen vyvěrajícím plynem. Klíčem k rozpoznání je velikost a doba setrvání bublin na vodní hladině. Rybáři, kteří líčí na dravé druhy ryb, to mají těžší. Dravci o sobě dávají vědět poměrně málo. Neboť většinu času stráví v úkrytech například v potopených stromech, rákosí či podemletých březích. Jedinou možností, kdy je možné je zaznamenat, je přitom když loví. Jejich kořistí jsou drobné rybky, které pak vyskakují nad vodní hladinu, jak dravec zaútočí na jejich hejno. Zpozorovatelný je občas i dravec samotný, například vlnou, kterou vytvoří při svém útoku na rybí hejno. Zcela nedetekovatelnou rybou je úhoř

říční. Není možné ho nikterak zpozorovat. Převážnou část času stráví v úkrytu nebo u dna. Rybky neloví, ale požívá mršiny. Hledání ryb je tak namáhanou činností. Ryby mají ploutve a mohou se pod vodou pohybovat velmi rychle. Neznamena tedy, že pokud rybář ryby našel na začátku své vycházky, zůstanou na místě po celou dobu. Proto je nutné mít stále oči na stopkách. Úspěšný rybář musí znát přírodu a chování ryb. Ryba nemusí být vždy tam, kde ji rybář čeká, ale tam kde ona chce být. K lepší lokalizaci ryby pomáhají rybářům i technologie. Polarizační brýle jsou neocenitelným pomocníkem při vyhledávání ryb, neboť umožňují rybáři vidět hlouběji pod vodní hladinu. Z vody je také možné ryby najít pomocí aquascopu. Jedná se o podvodní kukátko, kterým je možné dívat se pod vodní hladinu, neboť snižuje oslnění vodní hladiny. Lze ho používat ze břehu, účinnější je však jeho použití z vodního plavidla. Dnes jsou na trhu i podvodní kamery, kterými lze pozorovat ryby či vodní dno přímo z lodi či člunu. Posledním technickým pomocníkem při vyhledávání ryb je echolot. Existují různé varianty echolotů, některé lze efektivně používat pouze z plavidla, jiné je možné nahazovat ze břehu prutem. [19,35,36,37,38]

7.4 Ovčák a ovce

V současnosti je na rybářské scéně mnoho lidí, kteří vypadají, že jejich hnacím motorem je touha chytit rybu povětšinou trofejní velikosti. Bohužel také spousta rybářů při honbě za tímto cílem nerespektuje ostatní rybaře a k rybám, které nedosahují obřích rozměrů, se chová s neúctou. Rybářů, kteří si váží a zacházejí stejně s každou ulovenou rybou, je dnes pomálu. Takoví rybáři si jdou svou vlastní cestou lovu, nezajímá je, jak loví ostatní rybáři, jak velké ryby a kde chytají, ani co si o nich společnost myslí. Obětují tak i spoustu času například na úkor své rodiny a nemalé finanční prostředky, a to vše pro cestu, která vede za vysněným úlovkem. V této době, kdy sociální sítě zažívají skutečný boom, si tito opravdoví rybáři musejí dvakrát rozmyslet, jaký příspěvek na nich zveřejní, nebo zda na nich vůbec chtějí mít svůj profil. Na světě totiž žije spousta rádoby rybářů, kteří tráví hodiny svého času tím, že jen sondují na sociálních sítích, kde byla zrovna ulovena velká ryba, a jsou schopni se na místo okamžitě vypravit, ačkoliv revír třeba vůbec neznají a nikdy na něm ryby nelovili. Povětšinou také odcházejí s nepořízenou, neboť neznamena to, že když ryba byla ulovena na jednom místě a vrácena zpět vodě, nechá se na onom místě ulovit znovu. Nabízí se tedy úvaha o tom, kam současná rybářská

scéna míří a kde bude za pár let. Jestli se z rybářů postupně nevytratí radost z pobytu u vody, jestli si několik statečných nenechá otrávit mysl. Nebylo by to poprvé, kdy rybáři přestali lovit. [39,40]

8 Rybářství v době nouzového stavu

V období prvních dvou lockdownů České republiky zatím nebyl výkon rybářského práva zakázán. Vztahuje se na něj výjimka ze zákona, která umožňuje provádět podnikatelkou či jinou odbornou činností, mezi které patří právě výkon rybářského práva. Lovící rybář tak nemusel dodržovat ani zákaz vycházení. Bylo možné provádět výlovy rybníků a zarybnování revírů. Zakázány však byly závody v lovu ryb na udici a členské schůze místních organizací. Individuální volnočasový lov ryb na udici však omezen nebyl. Rybářské svazy spoléhali na zodpovědnost každého rybáře, který sám zvážil, zda je nutné k vodě chodit či nikoliv. Český rybářský svaz a Moravský rybářský svaz svým členům pouze doporučily, aby výkon rybářského práva prováděli na rybářských revírech, které nejsou hojně navštěvovány veřejností, a dodržovali patřičný odstup od dalších rybářů. Vzhledem k těmto skutečnostem mnoho lidí, kteří například v mládí rybařili a s postupem času tento sport opustili, se k němu v době lockdownů vrátilo. Nemuseli docházet do zaměstnání, najednou měli více volného času a nevěděli co s ním. Rybaření nabízelo pobyt v přírodě spojený s odreagováním od všech špatných zpráv. Najednou ale byly břehy vod plné rybářů, nebylo tomu tak všude, například ve Spojeném království nebyl výkon rybářského práva povolen po určitou dobu uzavření ekonomiky země. [33,41,42]

Koncem roku 2020 a začátkem roku 2021 v době, kdy každoročně dochází k odevzdání povolenek k lovu a zakoupení nových na nadcházející sezónu, nebyly odevzdání ani prodej v místních organizacích zakázány. Bylo však nutné dodržovat opatření jako například jedna osoba na 15 m² plochy výdejny povolenek k lovu či přítomnost dezinfekce. Kvalifikační zkoušky pro získání prvního rybářského lístku či prověření znalostí rybářské stráže bylo možné vykonávat prezenčně opět za dodržování protiepidemických opatření. [43,44]

Následně na počátku února 2021 Ministerstvo zemědělství České republiky prohlásilo, že zkoušky pro vydání prvního rybářského lístku je možné realizovat i formou videokonference. Možnost vykonávat rybářské právo byla limitována až od 1.3.2021, kdy vláda České republiky vyhlásila nový nouzový stav, a s ním přijala tvrdší opatření. Výkon rybářského práva tak bylo možné vykonávat pouze v katastru obce, ve které osoba

provádějící lov bydlí, a byla také omezena doba lovu. Došlo k jejímu zkrácení, které korespondovalo s časem volného pohybu osob. Funkce rybářské stráže omezena nebyla. Rybníkářská činnost ve formě neodkladných výlovů a zarybňování omezena nebyla. Rybníkářům nebylo nařízeno nošení ochranných prostředků dýchacích cest při výkonu práce rybníkáře s dodržováním minimálních rozestupů. Činnost rybářské stráže i rybníkářů byla nadále nezměněna i po 22. března 2021. Došlo však ke změně individuálního lovu ryb na udici, od tohoto data mohla osoba s platnou povolenkou k lovu vykonávat lov ryb na udici nejen v místě katastru bydliště, ale i celého okresu, ve kterém se místo bydliště nachází. Na počátku měsíce dubna, konkrétně 11.4., skončil po 189 dnech nouzový stav. Tato změna znamenala i změny ve výkonu rybářského práva. Osoba vlastní platnou povolenku k lovu mohla vykonávat rybářské právo po celém území, na kterém povolenka k lovu platí, a také lovit v povolenou denní dobu lovu, jelikož s koncem nouzového stavu byl ukončen i noční zákaz vycházení. [45,46,47,48]

9 Rybí kuchyně

9.1 Ryba nejen jako pokrm

Ryba sloužila jako pokrm lidem od pradávna. Obchodovalo se s ní. Rybí maso bylo mezi lidmi vnímáno různě. Kde bylo ryb dostatek (například v oblasti Mělníka či Šumavy), tam postupně neměli lidé chuť ryby konzumovat. Ryba tak byla pro některé jídlem všedním a pro jiné svátečním. Romové nejedli ryby ani na Vánoce, neboť měli k rybám odpor. Židé zase nemohli pojídat ryby, které nemají své tělo pokryté šupinami, neboť jim to zakazuje Judaismus. Rybí maso je označováno jako parve, neboli nemasitý pokrm. Židové jedli kapry především na Vánoce, ale kapr rovněž nemohl chybět na svatební tabuli. Po zbytek roku Židé konzumovali především rybí maso parmy obecné. Ve středověku byla na trzích ryba cennější než například slepice. A tak se ve stejném období objevovala právě hojně na stolech měšťanů a šlechty. Přesně proto nejstarší recepty na pokrmy z ryb, které se dochovaly do dnešní dnů, pocházejí z kuchyní bohatších obyvatel středověké společnosti. Velmi rozmanité byly způsoby přípravy ryb a k nim i používané koření. Na stolech bohatých měšťanů a šlechticů se objevovaly ryby ochucené šafránem či zázvorem, dokonce i perníkem. O tom, jak si ryby připravovaly chudší vrstvy obyvatel, které čítaly většinu populace, není příliš známo. Do doby, než byly do Evropy dovezeny brambory z Ameriky, sloužily jako přílohy k rybímu masu různé placky a chleby, či dokonce kaše. Neexistovalo to, že by se s rybou plýtvalo. Byly využity všechny části. Z masa se vařil i guláš a když nebylo maso, vařil se i z rybích vnitřností. Zužitkovány byly u rybí šupiny. Rybí šupina je považována za symbol bohatství, proto si lidé dávali šupiny do peněženek a tento zvyk někteří lidé dodržují dodnes. Rybí šupiny sloužily také na výšivky. Šupiny bylo za potřebí vyprat v roztoku vody s mýdlem a následně je usušit, vyžehlit a naškrobit. Šupiny se pak vystříhovaly do motivů květů, listů či srdíček. Zpočátku bylo možné tyto typy výšivek spatřit pouze na lidových krojích, následně došlo k jejich rozšíření na zástěry, sukně nebo kabelky. [49,50,7]

I Anuše Kejřová učila ženy zužitkovat v kuchyni rybu celou. Anuše Kejřová byla královehradeckou učitelkou vaření a odbornou spisovatelkou na přelomu 19. a 20. století, vlastnila dokonce kuchařskou koncesovanou školu v Hradci Králové-Pouchově. Na

rozdíl od Magdaleny Dobromily Rettigové se o této české učitelce a spisovatelce tolik nemluví, i přesto že na rozdíl od M.D. Rettigové byl její styl vaření daleko úspornější. Ve své knize Úsporná kuchařka zlatá kniha malé domácnosti, kterou věnovala své jediné dceři, která zemřela na záškrť, dříve, než vyšlo první vydání Úsporné kuchařky a z peněz z prodeje prvního výtisku mohl být zaplacen pohřeb, popisuje postup přípravy rybí polévky, ve kterém radí vařit rybí hlavu, přidat také jikry a mlíčí, to vše obohatit o kořenovou zeleninu. Žádné složité recepty a dochucovadla. [51]

9.2 Ryba nejen jako symbol Vánoc

V katolickém i pravoslavném křesťanství je ryba vnímána jako postní jídlo. Rybí maso tedy bylo jídlem před nejvýznamnějšími křesťanskými svátky, kterými jsou Velikonoce a Vánoce. Ryba se objevovala na stole na Štědrý den, ale ne v takové podobě jako jí známe dnes v trojobalu a s bramborovým salátem. Ryba v trojobalu se stala hlavním chodem štědrovečerní večeře až ve druhé polovině 20. století. Do té doby se konzumoval kapr na černo neboli s omáčkou z kořenové zeleniny a povidel. Nejen rybí maso, ale ryba jakožto předloha je s Vánoci spojená, neboť formy a vykrajovátka na různé druhy vánočního cukroví jsou ve tvaru rybího těla. Tvar rybího těla není spojen jen s cukrovím a Vánocemi. V nožířských dílnách jsou vyráběny ikonické nožíky rybičky. V lidové kultuře je ryba je symbolem plodnosti, za což může velké množství jiker v tělech jikernaček, ale také symbolem volnosti či mlčenlivosti. Existuje také mnoho přirovnání s rybí tematikou, například *cítí se jako ryba ve vodě*, *mlátí sebou jako kapr na suchu*, jakožto i rčení *ryba a host třetí den smrdí*. *Lapen na udičku* byl člověk, který se nechal napálit. V pohádkách či písních vystupují jak rybáři, tak vodníci, ale i zlaté rybky, které plní přání. [50,7]

9.3 Výživové hodnoty

Rybí maso je dnes ve světě poměrně žádané, ačkoliv jeho spotřeba v České republice je o mnoho nižší než ve světě. Jeho nutriční hodnoty jsou velmi kladné, proto ho také preferují vyznavači zdravého životního stylu. Zdravý životní styl je způsobem života, při kterém člověk jí rozmanitou stravu, pravidelně se hýbe a dostatečně spí. Dříve bylo primárním účelem potravy nasycení žaludku na poměrně dlouhou dobu, aby člověk

mohl vykonávat práci bez pocitu hladu. S vývojem společnosti a snížením fyzické námahy se ale nezměnil objem přijímaných kalorií, tento fakt se postupně podepsal na zdraví obyvatel České republiky. V posledních letech se ale část společnosti začala více zajímat o to, čím živí svá těla. Maso ryb je vcelku bohaté na bílkoviny a vitamíny, které jsou rozpustné v tucích. Jedná se o vitamíny A a D. Mimo vitamíny rozpustné v tucích obsahuje rybí maso i některé minerální látky jako například vápník, zinek či železo. Výjimečnou vlastností rybího masa je obsah nenasycených mastných kyselin omega-3, které blahodárně působí na organismus člověka. Ačkoliv nejvíce nenasycených mastných kyselin omega-3 obsahuje tuk z mořských ryb, i maso ryb sladkovodních disponuje určitým množstvím omega-3. Mezi sladkovodní ryby s největším množstvím omega-3 nenasycených mastných kyselin patří úhoř říční, následuje sumec velký a kapr obecný, mezi ryby s nejnižším obsahem těchto kyselin patří druhy ryb, jejichž maso je velmi libové, jedná se o štika obecnou, candáta obecného či okouna říčního. Na obsah nenasycených mastných kyselin, vitamínů a minerálů v rybím mase má vliv finální tepelná úprava. Za nejšetrnější, co se zachování živin týče, se považuje pečení rybího masa v troubě. V české společnosti je nejvíce preferovanou sladkovodní rybou tuzemský kapr obecný, ale také pangas spodnooký, který je k nám importován z Vietnamu. [19,52,53,54]

9.4 Kvalita rybího masa

Pokud si člověk neuloví rybu sám, nezbyvá než jí koupit. Vždy, kdy je to možné, je lepší sáhnout po rybě čerstvé. Při jejím výběru je zapotřebí si všimnout několika aspektů. Čerstvá ryba nikdy nezapáchá, voní po rostlinách, okurkách a houbách. Lze tak odlišit to, jak byla ryba živena. Špatně živená ryba disponuje nízkým obsahem glykogenu, což vede ke zvýšení pH ve svalovině usmrčené ryby a následně k rychlejšímu množení bakterií, které způsobují větší měkkost svalové tkáně a nepříjemný zápach. Svalová tkáň usmrčené ryby obsahuje malé množství kyseliny mléčné, ve svalovině je tak málo kyselého prostředí, které opět nahrává množení bakterií. Maso čerstvé ryby je na omak pevné, ale oproti teplokrevným hospodářským zvířatům měkčí, neboť maso hospodářských zvířat obsahuje okolo 23 % kolagenu a v mase ryb je kolagenu méně než 3 %. Žábry nejsou nahnědlé a oči nelesklé. Jestliže vybraná ryba splňuje tyto vlastnosti, je nutné jí co nejlépe přepravit od prodejce do vlastní kuchyně, k tomuto účelu lze využít například chladicí

box. Ryba by poté neměla zůstat v lednici více než den, snižuje se tím pak její kvalita. Když není zbytků, lze zakoupit i rybu mraženou, která musí být uchována při minimální teplotě -18 stupňů. Díky mražení si může český konzument zakoupit i ryby mořské, ale nebylo tomu vždy tak. Od středověku až do druhé poloviny 19. století byli na území Čech k dostání pouze slanečci. Až s rozvojem železniční dopravy a mrazení si mohli lidé zakoupit různé druhy mořských ryb a jiných živočichů žijících ve slaných vodách. [19,52,53,54]

9.5 Manipulace

Pokud si lidé nekoupí již naporcované rybí maso, ale rybu živou, je za potřebí ji usmrtit, vykuchat a naporcovat. Nejlepším způsobem, jak rybu usmrtit, je omráčit ji úderem tupým předmětem, který směřuje na temeno hlavy ryby. Následně je nutné rybu zbavit krve, pro tento účel postačí říznout rybu těsně za skřelemi ve spodní části hlavy. Tento způsob usmrčení je považován za nejvíce šetrný. Ryba není dlouho vystavena stresu, který má následně vliv na kvalitu masa. Při velkoprodukcí ryb však takový způsob usmrčení není realizovatelný vzhledem k množství usmrčených ryb. Přistupuje se tedy ke způsobům usmrčení například elektrickým proudem. Zbavit rybu šupin je dobré před kucháním. U některých ryb není nutné zbavovat rybí tělo šupin. Odstranit šupiny z těla ryby je možné buď seškrábáním nebo podříznutím šupin. Při kuchání jsou neocenitelným pomocníkem utěrky, ať už látkové nebo papírové. Lze do nich setřít ochranný sliz na těle ryby a zamezit také klouzáni ryby po povrchu. Kuchání ryby začíná dlouhým řezem ve středu břišní části vedeným od řitního otvoru až k hlavě ryby. Při vyvrhování břišní duty je nutné upřít zvýšenou pozornost na žlučový měchýř, pokud by došlo k jeho protržení, nebylo by možné dále vnitřnosti využít. Když je ryba zbavena vnitřností, zbývá ji naporcovat. Pokud k úpravě postačí ryba nenaporcovaná, je dobré provést narušení páteře, aby se zamezilo zkroucení ryby při tepelné úpravě. Jestliže je nutné rybu naporcovat, je to v podstatě možné dvěma způsoby, a to z ryby připravit podkovy nebo filety. Zbavení ryby ploutví je lepší provést po samotném naporcování. [19,52,53,55]

9.6 Úprava

Rybí maso lze připravovat různými technikami. Při zachování nejlepší kvality lze maso konzumovat i syrové. Z kapřího masa lze připravit například kapří tatarák. Rybí maso lze též nasolit či usušit. Sůl zabraňuje procesu kažení masa, neboť dehydratuje buňky patogenních organismů, které následně umírají, nebo je přerušen proces jejich aktivace. Sušením se z rybího masa vyrábějí i tzv. jerky. Při jejich výrobě je možné užítkovat i například odřezky, které vznikly při tvorbě filetů. Lze tak rybí maso maximálně zužítkovat. Dalšími způsoby úpravy rybího masa jsou dušení, pečení v troubě, na pánvi a na grilu, smažení na pánvi a uzení. Nejlepším druhem ryby pro úpravu dušením je pstruh, ať už potoční či duhový. K uzení jsou lepší ryby tučnější, například sumec velký. Čím většího rozměru ryba dosahuje, tím více tukové tkáně tvoří její tělo. Tučné ryby obsahují malé množství vody a naopak. Ke zkvalitnění rybího masa a snížení množství tukové tkáně se v rybníkářství využívá sádkování ryb. Při pobytu na sádkách ryba krátkodobě hladí a spotřebovává tukové zásoby. Pro účely uzení jsou nejlepším palivem tvrdé dřeviny ovocných stromů, dub či olše. Ryby lze udit studeným kouřem, který má teplotu pod 30 stupňů. Tato teplota však nezbaví maso všech špatných mikroorganismů, proto je většinou maso, které bylo uzeno studeným kouřem, před konzumací ještě jinak tepelně upraveno. Udit lze též kouřem horkým, jehož teplota je více než 60 stupňů. Uzením dojde k prodloužení trvanlivosti rybího masa. Kouř má antioxidační a antimikrobiální účinek. Při procesu uzení dochází také ke ztrátě vody v rybím maso. Z rybího masa lze připravovat celou řadu pokrmů. I ve studené kuchyni má rybí maso své místo, najdeme ho zde ve formě aspiků, paštik, pomazánek či salátů. K rybímu masu se hodí celá řada koření přes pepř a kmín až po tymián a bobkový list. Ryba může hrát v pokrmu hlavní roli či být pouze doplňkovou surovinou. [19,52,53,55]

9.7 České ryby ve stínu mořských

Dnes jsou české ryby v kuchyni poměrně ve stínu ryb mořských. Přispívá k tomu i nabídka obchodů, ve kterých zákazníci nacházejí především mořské ryby z dovozu. Mnoho restaurací nabízí na jídelním lístku pokrmy z ryb, ale povětšinou se opět jedná o ryby mořské. Restaurace nedisponují prostory, kde by bylo možné ryby opracovat, navíc personál většiny restaurací neví, jak v takovém případě s rybami zacházet, jelikož

praktická výuka na školách gastronomie v tomto značně pokulhává. Existují však i takové restaurační podniky, které si zakládají na tom, že připravují svým hostům pokrmy z tuzemských ryb. Takové restaurace se často stávají cílem vyznavačů gastroturismu. Tento způsob turistiky se stal v několika posledních letech velmi populárním. Zřejmě především proto, že v sobě spojuje dva pro člověka přitažlivé prvky, cestování a jídlo. [53,56]

10 Třeboňsko

10.1 Lokalizace

Třeboňsko se nachází v jižních Čechách, konkrétně v Třeboňské pánvi, jejímiž okrajovými městy jsou například České Veselice, Stráž nad Nežárkou, Borovany a Trhové Sviny. Třeboňsko se rozkládá na přes 80 000 hektarů velkém území. Patří do něj povodí horní Lužnice, která sice pramení v Rakousku, ale jedná se o největší řeku jižních Čech a povodí dolní Nežárky. Lužnice a její okolí se stalo velmi vyhledávaným rekreačním místem. Splavování řeky láká mnoho vodáků a okolní pískovny zase spoustu koupajících. Největším přítokem Lužnice je právě řeka Nežárka, které vzniká spojením Kamenice a Žirovnice. Ačkoliv byl tok řeky na mnoha místech zregulován a náhony, které vedly vodu k početným mlýnům, jsou již minulostí, stále je možné na Nežárce najít takřka nedotčené zátoky, které lákají nejen rybáře. Podnebí je na Třeboňsku poměrně vlhké a mírně teplé. [57,58]

10.2 Přírodní podmínky

Na formování krajiny Třeboňska měly vliv Alpy, které se postupně zvedaly a vytvářely tak před 100 000 000 let sníženinu, do které stékaly potoky a řeky. Do této oblasti byly unášeny naplaveniny, ze kterých pod vlivem chemických procesů vznikly pískovce, jílovce a štěrkopísky. Následně na tomto území vznikly mokřady a půdy s různou mírou úrodnosti a vlhkosti. Druhy stromů jako například olše, dub, borovice a vrby zde rostly až po konci doby ledové. Území bylo tedy hojně zarostlé stromy a poseté množstvím močálů, a tudíž málo prostupné, proto se zde lidé doby kamenné a bronzové takřka nevyskytovali. Přetváření krajiny Třeboňska člověkem nastalo až na konci středověku. V tomto období zde začali lidé více kácet stromy, stavět první obydlí, cesty, vodní stavby a kultivovat půdu. Změnilo se složení lesů, rozmanitější složení vystřídalo vysazování borovic a smrků ve velkém, až nakonec tvořily většinu lesů. Postupně mizely i lužní lesy, kde převážnou část stromů tvořily olše a duby. Následně bylo přistoupeno k vysazování dubů, ale ne jakou součást lesní kultury, ale zejména v oblasti podél cest a na hrázích rybníků, díky tomu, že jejich kořeny zpevňují okolní půdu. [59,10,57,58]

Dnes je krajina Třeboňské pánve především v okolí města Třeboně značně plochá a jediným vyšším bodem je 6 km od Třeboně vzdálená Dunajovická hora. Díky spojení mokřadů a suché půdy, které nabízí Třeboňsko, je zde možné najít mnoho druhů řas, rostlin, hub, obratlovců i bezobratlých. Velkoplošné hospodaření a používání umělých hnojiv nepochybně přispělo k vymýcení mnoha druhů rostlin a živočichů, avšak velké množství původních druhů rostlin a živočichů je v oblasti i nadále, někteří jedinci patří k jedinečným a lze je ve volné přírodě spatřit pouze na Třeboňsku, jedná se například o orla mořského či vydra říční. K oblasti Třeboně neodmyslitelně patří také rašeliny, díky kterým je také možné zjistit historický vývoj celé oblasti, neboť jsou v jejich jednotlivých vrstvách díky antibiotickým látkám zakonzervovány listy a plody rostlin či dokonce pyly. [59,10,57,58]

Na konci 70. let 20. století byla vyhlášena biosférická rezervace UNESCO a na území 700 km² vyhlášena Chráněná krajinná oblast Třeboňsko. Do Ramsarské úmluvy byly v 90. letech 20. století zapsány rybníky a rašeliniště na Třeboňsku. Nejcharakterističtějšími dominantami Chráněné krajinné oblasti Třeboňsko jsou nepochybně rybníky, kterých se zde nachází více než 500 a zaujímají více než 10 % území CHKO. Okolo 40 % tvoří lesy především jehličnaté složené ze smrků a borovic. Nalezneme zde rybníky velké jako například Rožmberk, tak i ty malé, které nejsou velké třeba ani hektar. Rybníky a mokřady Třeboňska se staly i útočištěm mnoha druhů brodivého a vrubozobého ptactva. Některé druhy dokonce tuto oblast začaly obývat až po výstavbě rybníků. Jedná se například o racky či volavky. Břehy rybníků jsou často porostlé rákosem a různými druhy orobinců, v těchto místech si také okolo 40 druhů ptáků staví svá hnízda. Z rybničního dna vyrůstají lekníny a stulíky, které se ve vodách České republiky stávají vzácností. Civilizační stavby poměrně harmonizují s okolní přírodou. Oblast Třeboně je proto vnímána jako splynutí přírodních hodnot a lidské činnosti v oblasti přetváření krajiny. [59,10,57,58]

10.3 Historie oblasti

10.3.1 Vítkovci

Pro oblast Třeboně je možné najít několik variant pojmenování. Kraj dvojí oblohy, toto pojmenování se vztahuje k přírodním podmínkám, které na Třeboňsku panují. Za

první oblohu je považována ta skutečná nebeská. Druhou oblohou je též ona, akorát odrážející se v hladině rybníků, kterých je na Třeboňsku možné najít spousty. Třeboňsko může být také nazýváno Krajem tří růží. Toto pojmenování má své kořeny v historii vlastníků Třeboňského panství. Oblast Třeboně vlastnily tři významné rody a všechny tyto rody měly ve svém znaku pětilistou růží. Páni z Landštejna měli ve svém znaku stříbrnou růži na červeném poli. Růže zlatá v poli modrém patřila pánům z Hradce. Posledním rodem byli Rožmberkové jejichž růže byla černá ve stříbrném poli. Páni z Landštejna i pánové z Hradce a Rožmberkové jsou větvemi rodu Vítkovců. Za zakladatele rodu Vítkovců je považován Vítek z Prčice, který žil ve 12. století a byl ve službách českého krále Vladislava II. [26]

10.3.2 Rožmberkové

Pro rod Rožmberků se stala Třeboň sídelním městem na konci 15. století. Třeboň byla za jich vlády velmi prosperujícím městem. Prosperitu občas střídaly požáry, občanské nepokoje či vlny moru. Slavnostní trhy, vysoká cla a vaření dvou druhů piva přinášely do městské kasy značné finanční prostředky. Období prosperity skončilo smrtí Petra Voka a začátkem Třicetileté války, neboť se město stalo opěrným bodem a terčem dobývání. Následovala pobělohorská doba se silnou rekatolizací. Obyvatelé Třeboně převážně katolíky nebyli, a proto proces rekatolizace vyvolal silné opovržení. [60]

10.3.3 Schwarzenbergové

Třeboňské panství přešlo do vlastnictví rodu Schwarzenbergů. Rod byl původně rodem francouzským a poté českým. Rod Schwarzenbergů si nechal v městském parku v Třeboni vystavět rodinnou hrobku v novogotickém slohu podle projektu architekta Jana Schmidta, který projektoval i radnice v Liberci a ve Vídni. Původní projekt hrobky musel být pozměněn kvůli problémům se spodní vodou. Stavba hrobky byla dokončena roku 1877. Za vlády Schwarzenbergů stál ve vedení města sbor konšelů, kterým si často říkalo radní. [26,60]

10.3.4 Moderní dějiny

V polovině 19. století se stala Třeboň okresním městem, a tak zde sídlil i okresní soud. Moc ve města byla v rukou samosprávy obecního výboru, který čítal 18 členů. Ve druhé polovině 19. století začaly ve větší míře vznikat i společenské spolky. S podporou rodu Schwarzenbergů vznikla dívčí škola v areálu kláštera, která byla soukromého charakteru. Dívčí státní škola vznikla až po První světové válce. Bylo zřízeno i gymnázium pro chlapce, po roce 1918 zde mohly studovat i dívky. Ve městě však chyběl velký průmysl. Schwarzenbergové věděli, jak nakládat s lesním hospodářstvím a rybníkářství. Rozvoj průmyslu začal ve velkém až za vlády komunistické strany. Výroba textilu vytvořila nová pracovní místa. Masivní těžba písku a chov vepřů znamenaly velký zásah do ekosystému oblasti. V 60. letech 20. století přišla Třeboň o statut okresního města i o okresní soud. Městu byl následně udělen statut lázeňského města a městské jádro bylo vyhlášeno památkovou rezervací. [60]

11 Lázeňství

11.1 První lazebna

Třeboň však není jen město známé chovem kaprů, je také městem lázeňským. Již ke konci 14. století zde byl vystavěn špitál pro nemocné, který byl financován pány z Rožmberka. Koncem 16. století byl špitál zbourán, neboť stál na místě, kde vznikl rybník Svět. Pro špitál bylo poté vybráno jiné místo ve městě. V 15. století byla ve městě zřízena i první lazebna. Lazebna musela mít dobrý přístup k vodě, popřípadě do ní byla voda nošena, musela být také ve velkém zásobována dřevem na topení k ohřívání vody. První třeboňská lazebna byla vybudována u Zlaté stoky, ostatně stejně jako druhá. Ve valné většině patřily budovy lazeben městu a lazebníci si je pronajímali. První lazebna v Třeboni však byla v soukromém vlastnictví a přecházela z majitele na majitele. Budovy lazeben byly označeny tak, že ve štítu měly ledňáčka s ručníky. Lazebny sloužily zpočátku pouze jako veřejná místa, kde se mohli lidé omýt. Nejdříve bylo koupání v lázních pouze výsadou zámožnějších obyvatel, rychle se však rozšířilo mezi širokou společností. I chudí občané se mohli koupat v lázních, a to i díky zádušním koupelím, které za ně zaplatili bohatí, a chudí se na oplátku modlili za odčinění hříchů boháčů. [26,61,62]

V lazebnách pracovali jak lazebníci, tak i lazebnice, které byly proslulé tím, že chodily úsporně oblečeny. Postupem času se lazebnice stávaly místem neřesti, ale zároveň v nich byly vykonávány léčebné procedury a lékařské zákroky. Zpočátku v náplni práce lazebníka byly i holičské úkony, tedy stříhání vlasů a vousů. Primární činností bylo mytí zákazníků. Následně lazebníci začali provádět v lazebnách i chirurgické zákroky. Zpočátku byla chirurgie studována pouze církví, ta její studium a provozování následně zakázala, a tak otevřela dveře chirurgie veřejnosti, tedy především lazebníkům. Ti se sdružovali jako ostatní řemesla do cechů. Chirurgické zákroky však probíhaly v nepříliš čistém prostředí, s nesterilizovanými nástroji a bez anestezie. Zůstává tak podivuhodné, kolik lidí nakonec tyto chirurgické zákroky přežilo. Ačkoliv vlastně lazebníci lidem pomáhali, ve společnosti na ně bylo pohlíženo skrze prsty a jako na nejhorší vrstvu společně s popravčími. Nakonec jim byla ale přidělena stejná práva, jako ostatním řemeslníkům, stalo se tak za vlády Vladislava Jagelonského. Postupem času za vlády

Marie Terezie a následně Josefa II. oblíbenost lazeben upadala. Přestaly se v nich provádět i chirurgické zákroky, až lazebny zanikly. S jejich zánikem se i dramaticky zhoršila hygiena obyvatel. [26,61,62]

11.2 Moderní lázně

11.2.1 Huckovi

O věhlas moderního třeboňského lázeňství se zasloužil Václav Hucek. Václav Hucek byl učitelem a kronikářem, byl členem mnoha společenských spolků, pořádal kulturní akce pro třeboňskou veřejnost, zároveň byl velmi váženým občanem. K otevření lázní roku 1883 ho vedla nemoc jeho dcery Berty. Berta Hutcová byla velmi vzdělaná měšťanská dcera, která byla jak hudebně, tak jazykové nadaná. Byla známá i svou dobročinností. S několika dalšími ženami pořádala veřejné bazary a utržené peníze posílala české menšině, která žila v pohraničí. [26,62]

11.2.2 Léčivá rašelina

Léčebnou látkou se stala rašelina bohatá na železo a síru, kterou ještě před výstavbou lázní poslal Václav Hucek na chemický rozbor, aby se ujistil, že zdejší rašelina je pro léčebné účely skutečně vhodná. Rozborem bylo zjištěno, že třeboňská rašelina je kvalitnější a na železo bohatší než rašelina ve Františkových Lázních, a i rašelina z Mariánských Lázní. Jelikož rodina Huckových jezdila na různé výlety po monarchii, měli se kde inspirovat, co se vzhledu lázní týče. Inspirací byl dům v Plzni, který si Berta Hutcová zaznamenala nákresem, podle kterého mohly vzniknout na třeboňském náměstí lázně v novorenesančním stylu. Rašelina byla získávána těžbou v lese. Těžbu rašeliny musel schválit kníže Schwarzenberg, který za její těžbu ve svých lesích od Václava Hucky nepožadoval poplatek. Vytěžená a sušená rašelina byla pak přimíchána do koupele. Lázeňští hosté se mohli ubytovat přímo v areálu lázní nebo v jiných zařízeních ve městě. Popularitu si lázně získaly velmi rychle jak kvůli léčebné proceduře, tak i díky třeboňské přírodě. Léčit se do lázní jezdili i lidé z Německa, Indie i Spojeného království. [26,62]

11.2.3 Rosalie Vlčková

Manželé Huckovi byli provozovateli lázní až do roku 1909. Od tohoto roku a na dalších třicet let byla majitelkou lázní Rosalie Vlčková, neteř manželů Huckových. Na to, jak bylo o lázeňské hosty postaráno, dohlíženo okresní hejtmanství v Třeboni, které kladlo majitelce různé podmínky proto, aby mohla lázně provozovat. Množství lázeňských hostů se postupně snižovalo, zařízení chátralo a dluhy rostly. Město od majitelky požadovalo připojení lázní na městský vodovod, dosud voda v lázních pocházela ze Zlaté stoky. Naléhání na připojení k městskému vodovodu se stalo pomyslnou poslední kapkou. [26,62]

11.2.4 Převod ze soukromého vlastnictví do vlastnictví města a státu

Rosalie Vlčková v roce 1939 prodala lázně městu Třeboň. Polovina sumy z prodeje lázní putovala na splacení dluhů. Ve vlastnictví města prošly celé lázně rekonstrukcí a modernizací. Došlo k napojení na městský vodovod, kanalizaci a ústřední topení. Vše bylo dokončeno do konce června 1940 s tím, že se město přestavbou lázní velmi zadlužilo, i když část zafinancovalo Ministerstvo sociální a zdravotní správy. Zájem o městské slatinné lázně byl však velký. Mohl za to i tehdejší marketing. O lázních v Třeboni se psalo v regionální i celostátních novinách v souvislosti s léčebnými účinky rašeliny a krásou města i okolní přírody. V období Protektorátu Čechy a Morava lázně sloužily k zotavování říšských dětí. V období krátce po osvobození od nacismu byly v prostorách lázní léčeni členové rudé armády. Od roku 1946 byly prostory lázní opět přístupné lázeňským hostům a o tři roky později přešly do vlastnictví státu. K rašelinovým koupelím začaly lázně nabízet také koupele s jehličím, masáže a saunování. V roce 1957 došlo k přejmenování na Lázně 9. května, do té doby to byly Městské lázně, a ještě před tím jen Lázně. Na konci padesátých let proběhla další modernizace a rozšíření prostor pro ubytování hostů. Od šedesátých let byla pro treboňské a lidi z blízkého okolí umožněna i ambulantní léčba. Do Třeboně začalo cestovat čím dál více lidí, svou zásluhu na tom jistě mělo to, že Třeboň byla vyhlášena lázeňským městem. Do 90. let už k žádné modernizaci lázní nedošlo, neboť převážná pozornost byla upřena na výstavu nových lázní u rybníku Svět. Na počátku 90. let získalo lázně do vlastnictví opět město. Od té doby až do současnosti nesou lázně název Bertiny lázně na počest dcery zakladatele lázní pana Václava Hucka. Lázeňský komplex byl rozšířen o tělocvičnu,

posilovnu, bazény, tenisové kurty, kavárnu a restauraci, a stal se tak nejen místem, kam se jezdí léčit lidé s nemocí pohybového aparátu, ale i místem relaxace pro širokou veřejnost. [26,62]

11.3 Lázně Aurora

Jelikož v Československu chyběly lázeňské prostory a zásoby rašeliny byly nevyčerpatelné, začalo se uvažovat o výstavě dalších lázní v Třeboni i vzhledem k tomu, že původní lázně stále nedisponovaly dostatečnou kapacitou. Výstavba nových lázní byla zahájena v květnu 1967 Pozemními stavbami České Budějovice. Stavba byla financována ze státního rozpočtu, ale už od počátku výstavba nešla podle očekávání. Vzhledem k tomu, že sanatorium patřilo pod zdravotnické zařízení, nebylo jeho vystavění prioritou, navíc Pozemní stavby neměly dostatečný počet pracovních sil, aby bylo možné realizovat výstavbu v termínu, proto byl i termín dokončení stavby posunut o dva roky. Výstavba prostor nových lázní u rybníka Svět byla dokončena v roce 1974 a slavnostně uvedena do provozu v listopadu 1975. Slavnostní otevření nových lázní proběhlo 7. listopadu na den výročí Velké říjnové socialistické revoluce. Lázně byly pojmenovány podle křižníku Aurora, který vystřelil na Zimní palác v Petrohradě, a zahájil tak bolševickou revoluci. Před budovou nových lázní byla rovněž postavena socha revolucionáře Lenina. Tělocvična a bazén byly k lázním dostavěny až v roce 1983. Lázně Aurora přešly do majetku města až v roce 1998 po rozsáhlém soudním sporu, do té doby byly ve vlastnictví státu. Nyní jak lázně Aurora, tak Bertiny lázně nabízejí svým hostům kromě rašelinových koupelí a zábalů také vodoléčbu, elektroléčbu, rehabilitace, parafinové zábaly a mnoho dalších léčebných procedur. [26,62]

11.4 Slatinné lázně Třeboň

Jelikož jak Bertiny lázně i Lázně Aurora patří do majetku města Třeboň, došlo v roce 2017 ke spojení obou lázní do jednoho subjektu. Důvodem fúze bylo usnadnění řízení obou lázní a nabídnutí stejných služeb v prostorech obou lázní. Původní názvy lázní však zůstaly nezměněny. Návštěvníci lázní, kterých ročně přijíždí okolo 30 000, si tak mohou dopřát v obou lázních stejnou službu, což před fúzí lázní nebylo možné. [63]

12 Třeboňsko a UNESCO

12.1 Pozice žadatele

Třeboňská příroda poměrně vkusně harmonizuje s civilizačními stavbami. Oblast Třeboně je proto vnímána jako splynutí přírodních hodnot a lidské činnosti v oblasti přetváření a zúrodnění krajiny. Snaha o zapsání Třeboňska na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO (dále jen Seznam UNESCO) probíhá již od počátku druhého milénia, a to konkrétně od roku 2002. Prvotním krokem k žádosti o zapsání na Seznam UNESCO je nejdříve zapsání dané památky na Indikativní seznam, a to nejpozději rok před žádostí o zapsání na Seznam UNESCO. Indikativní seznam spadá v České republice pod Národní památkový ústav, který k tomuto kroku pověřilo Ministerstvo kultury České republiky. Za kulturní dědictví jsou považována díla vytvořená člověkem. Jedná se tak například o sochy, malby, seskupení budov. Pod pojmem přírodní dědictví se skrývají památky, které vytvořila sama příroda pod vlivem přírodních živlů, jedná se i o vymezená území, na kterých lze nalézt ohrožené druhy rostlin a živočichů. Památky na Seznamu UNESCO musejí být natolik jedinečné, že jejich originalita není omezena pouze na hranice dané země, kde se památky nacházejí, ale jejich výjimečnost je mezinárodní. O zapsání na seznam mohou žádat pouze ty státy, které podepsaly Úmluvu o ochraně světového a kulturního a přírodního dědictví. K nominaci na Seznam UNESCO je zapotřební vytvoření nominační dokumentace, která má přesně stanovenou strukturu. Mezi nejdůležitějšími body, které jsou uvedeny v nominační listině patří vymezení hranic nominované památky, její historie a úpravy, způsob ochrany, odpovědné osoby a v neposlední řadě odůvodnění k zápisu, které má za úkol popsat autenticitu a celistvost památky. Žadatelé se snaží na seznam zapsat rozsáhlé území jak přírodního, tak kulturního významu, jelikož zapsání jednotlivých památek či jejich malých souborů již nemá šanci na úspěch. Zcela původní snahou totiž bylo zapsat na Seznam UNESCO pouze historickou část Třeboně, bez rybníční soustavy. [64,65,69]

12.2 Důvody pro zapsání

Jak již bylo zmíněno, oblast Třeboňska byla původně nehostinnou krajinou, ve které lidé moc nepobývali, to se postupem času změnilo. Kácení lesů, vysušování

mokřadů a stavba rybníků přetvořily původní krajinu. Přetvořená původně nehostinná krajina je prvním důvodem pro zapsání. Právě Třeboňská soustava rybníků je jedinou člověkem vytvořenou rybníční soustavou, která se dochovala na Evropském kontinentu. Do soustavy patří uměle vybudované kanály Zlatá stoka a Nová řeka, dále rybníky Rožmberk a Svět i společně se starými duby, které zdobí hráze rybníků. K rybníční soustavě je přidáno i samo město, konkrétně jeho historická část. Historická část města obsahuje několik dochovaných staveb. Jedná se například o pozůstatky městských hradeb. Dále o měšťanské domy, především o jejich štíty z dob baroka a renesance, které se nacházejí na náměstí v Třeboni společně s Mariánským sloupem. O kilometr dále směrem na východ stojí Vodárenská věž, která byla postavena podle projektu architekta Jana Kotěry. Stavbou, která spadá do seznamu navrhovaného celku památek je i Schwarzenberská hrobka. [64,65,66,67]

Na Seznam UNESCO doposud nebylo zapsáno město, které by bylo spojeno s dlouholetým chovem ryb. Příznivým aspektem je i fakt, že se nejedná pouze o opěvování minulosti, neboť největší produkci kaprů na území České republiky zastává Rybářství Třeboň. Třeboňské rybníkářské dědictví je současný název, pod kterým oblast čeká na zapsání na Seznam UNESCO. [65,68]

12.3 Krajinná památková zóna

Jednou z podmínek pro zapsání je vytvoření krajinné památkové zóny nesoucí název Třeboňská rybníční krajina, do které by mělo spadat přes 30 obcí a její hranice by měla kopírovat hranice území CHKO Třeboňsko navíc se zahrnutím rybníků Dvořiště a Spolského včetně zastavěného území v okolí obou rybníků. Účelem Krajinné památkové zóny je na rozdíl od Chráněné krajinné oblasti chránit spíše člověkem přetvořenou část krajiny. Jedná se tak o dědictví, které současná generace zdědila a jejím úkolem je se o ně starat, aby tu zůstalo i pro generace příští. Míra ochrany, kterou umožňuje CHKO, je sice vysoká, ale pro přesnější zachování charakteru rybníků a původnosti staveb je nutná ještě vyšší míra ochrany, kterou by zajistilo vyhlášení krajinné památkové zóny. [68]

Návrh na vyhlášení Krajinné památkové zóny nebyl přijat pozitivně Krajským úřadem Jihočeského kraje v Českých Budějovicích. Nadšení nebyli ani starostové obcí, které mají být součástí této zóny. Obavy jim dělá vidina větší míry byrokracie, která by znemožňovala například různé údržby a opravy. Podle starostů obcí je dostatečnou ochrannou území již vyhlášená CHKO Třeboňsko, městská památková rezervace v Třeboni, národní kulturní památky a vesnické památkové zóny. Podobné obavy jako starostové obcí mají také rybníkáři, kterým by vyhlášení krajinné památkové zóny na revírech, na kterých hospodaří, mohlo zkomplikovat jejich opravy, jelikož by každý stavební zásah do krajiny museli odsouhlasit památkáři. Krajský úřad by však mohl vytvořit seznam území a staveb, u kterých by nebyl nutný souhlas památkářů při jejich údržbě a opravě. O vyhlášení zóny ale nebylo doposud rozhodnuto. [67]

13 Cyklotrasy

Rovinatý charakter Třeboňské pánve je zcela předurčen pro pěší turistiku a vyjížděky na kole. Třeboňsko proto disponuje velkým množstvím jak tras pro pěší turistku, tak i množstvím cyklostezek. Cyklostezky jsou pro orientaci dobře značené. Kromě klasických se na Třeboňsku nacházejí i stezky poznávací, které jsou doplněny popisovými tabulemi v českém a anglickém jazyce i s fotografiemi. Mezi cyklisty nejvíce upřednostňované stezky patří Naučná stezka kolem Rožmberka a Okolo Třeboně, obě tyto stezky mají svůj začátek i konec ve městě Třeboň. Oblíbené jsou i kratší stezky, které jsou sice primárně určené pro pěší turistiku, ale na kole je možné je také projed. Jejich průměrná délka je okolo 7 km, což je o poznání méně oproti dvěma naučným cyklostezkám, jejichž délka tras je v rozmezí 20 až 40 km. Na dlouhé trasy nabízí turistům Třeboňsko dopravu pomocí cyklobusů, které přepravují samozřejmě i kola. Ačkoliv si většina vyznavačů cykloturistiky vozí svá kola již z domu s sebou, je možné si na Třeboňsku i kola vypůjčit. Turisté si tak nemusejí zatěžovat hlavu s přepravou kola, navíc ho mohou vrátit i na jiném místě, než si ho vypůjčili. V okolí Třeboně se nachází okolo osmi pivovarů, které mohou potěšit nejednoho cestou znaveného cyklistu. Například přímo v Třeboni se nachází pivovar Regent a v obci Trhové Sviny pivovar Žumberk. [58,70,71]

14 Pěší turistika

Jak již bylo zmíněno oblast Třeboňska disponuje velkým množstvím stezek pro pěší turistiku. Důvodem je především rovinný charakter oblasti. Oblast proto není tak fyzicky náročná pro vyznavače pěší turistiky. Délka pěších tras se značně liší. Jejich délka se pohybuje v rozmezí od 5 do 17 km. Výběr je tudíž skutečně rozmanitý. Naučné stezky tvoří majoritu turistických tras s informačními tabulemi, a tak se turisté absolvováním těchto stezek mohou dozvědět informace týkající se živočichů a rostlin, ekologie či historie oblasti. Mnoho těchto pěších tras je také využíváno cyklisty, a tak se na jenom místě střetávají vyznavači dvou druhů turistiky. [72]

15 Zájezd do oblasti Třeboňska

15.1 Obecná charakteristika zájezdu

K uskutečnění zájezdu do oblasti Třeboňska dojde ve vedlejší sezóně v podzimním období roku 2021. Délka trvání zájezdu bude kratší, a to konkrétně tři dny od 8.-10.10.2021, jedná se o víkendový pobyt. Náplň zájezdu spočívá v seznámení účastníků s oblastí Třeboně, a to konkrétně s historií oblasti, památkami a rybářstvím. Jedná se tedy o poznávací typ zájezdu. Zájezdu do oblasti Třeboně se mohou zúčastnit mladší jedinci i aktivní senioři. Plánový počet účastníků zájezdu je stanoven na 15 osob.

15.2 Program zájezdu

15.2.1 První den

Odjezd v ranních hodinách z Hradce Králové do Třeboně. Sraz účastníků naplánován na 8:00 hodin u hlavního nádraží před budovou ČEZ na adrese Riegrovo náměstí 1493, 500 02 Hradec Králové. Časová rezerva činí 30 minut, je vyhrazena k prezenci účastníků, uložení zavazadel a nástupu na palubu mikrobusu. Odjezd z Riegrova náměstí v 8:30 hod. Během cesty seznámí průvodce účastníky s programem a sdělí jim potřebné informace, případně zodpoví dotazy účastníků. Přibližně okolo 11:00 hodin příjezd do Jindřichova Hradce. Zde je v plánu prohlídka třetího největšího zámeckého komplexu v České republice. Komplex stojí na místě bývalé tvrze a jeho současná podoba je v stylu renesance. Prohlídka zámeckého komplexu je naplánována na 50 minut. Odjezd mikrobusem z Jindřichova Hradce do cílové destinace ve 12:30 hodin. Příjezd do Třeboně v 12:50 hodin a přesun do ubytovacího zařízení Penzion a restaurace U Třeboňského kola. Po ubytování následuje v odpoledních hodinách prohlídka města s průvodcem. Prohlídka zahrnuje Masarykovo náměstí, Dům Štěpánka Netolického. Následuje přesun do půjčovny jízdních kol, ve které si účastníci zapůjčí jízdní kola pro nadcházející cyklo výlety. Večeři si mohou účastníci opatřit přímo na náměstí nebo v areálu penzionu, ve kterém jsou ubytovaní. [73,74,75,76,77]

15.2.2 Druhý den

Druhý den začíná snídaní ve formě obloženého talíře, která se podává od 8:30 hod. Po snídani následuje dopolední cyklo výlet po Naučné stezce Rožmberk, která vede po polních cestách, hrázích rybníků i klasickou silnicí. Stezka začíná na hrázi rybníka Svět a po její délce jsou rozmístěny naučné tabule, které cyklisty seznámí s tím, jak se na Třeboňsku žilo. Šestou zastávkou na trase je rybník Rožmberk, u kterého se skupina účastníků zdrží o něco déle, neboť právě tento víkend bude probíhat výlov rybníka. Účastníci mají tak možnost shlédnout rybářské řemeslo a zakoupit si občerstvení na hrázi rybníka. Součástí výlovu je i prodej živých ryb, ty by si ale účastníci na kole těžko převáželi. Naučná stezka Rožmberk končí v obci Stará Hlína, ve které se nacházejí dva chráněné mosty vytvořené z kamene. Zpět do města Třeboň a na ubytovací zařízení se účastníci vrátí napojením na stezku s názvem Okolo Třeboně. Cyklo výlet je určený i pro méně zdatné cyklisty, neboť jeho délka činí 22 km. V případě špatného počasí je možné realizovat cestu k rybníku Rožmberk pěšky po pěší stezce Podél Zlaté stoky. Odpolední program začíná návštěvou státního zámku Třeboň, kde je možné si vybrat hned z několika prohlídkových okruhů. Průměrná délka prohlídky činí přibližně 45 minut. Poté následuje přesun do místního pivovaru Regent, kde je sjednána prohlídka začínající v 17:00 hod. [75,78,79,80,81]

15.2.3 Třetí den

Nedělní ráno začíná opět snídaní. Po snídani následuje další cyklo výlet, a to tentokrát po cyklostezce Cesta kolem Světa. Délka této naučné stezky činí 12 km a po její délce jsou opět umístěny informační tabule. Stezka po své trase obsahuje 16 zastávek, které tvoří například Lázeňský park či Park u Schwarzenberské hrobky. V případě špatného počasí je možné realizovat alespoň pěšky cestu ke Schwarzenberské hrobce. Následuje přestávka na oběd, vyklizení ubytovacích prostor penzionu a odjezd z Třeboně ve 14:00 hodin. Návrat do Hradce Králové okolo 17:00 hod. [75,82]

15.3 Časový harmonogram zájezdu

15.3.1 Den první

- 8:00 Přistavení minibusu před budovu ČEZ
- 8:30 Odjezd minibusem směr Jindřichův Hradec
- 11:00 Příjezd do Jindřichova Hradce a prohlídka místního zámku
- 12:30 Odjezd z Jindřichova Hradce
- 12:50 Příjezd do Třeboně a ubytování v penzionu
- 14:30 Prohlídka města s průvodcem – Masarykovo náměstí
- 15:45 Dům Štěpánka Netolického
- 17:00 Půjčovna jízdních kol – poté volný program

15.3.2 Den druhý

- 8:30-9:15 Snídaně
- 9:45 Cyklovýlet po Naučné stezce Rožmberk
- 13:00 Návrat účastníků na ubytování a volný program
- 15:30 Prohlídka státního zámku Třeboň
- 17:00 Prohlídka pivovaru Regent, poté volný program

15.3.3 Den třetí

- 8:30-9:15 Snídaně
- 9:45 Cyklovýlet po stezce Cesta kolem Světa
- 12:00 Návrat na ubytování a volný program
- 14:00 Odjezd z Třeboně
- 17:00 Příjezd do Hradce Králové

15.4 Ubytování

Třeboň

Penzion a restaurace U Třeboňského kola

Penzion se nachází mezi Třeboňskými lázněmi nedaleko od historického centra města. Součástí penzionu je i dvůr, kryté venkovní posezení a restaurace. Pokoje obsahují lůžkoviny a povlečení, mají vlastní koupelnu a WC, připojení k internetu a televizi. V interiéru se nacházejí dvě kuchyně, které jsou společné pro všechny pokoje. [76]

Adresa: Tábornická 65, 379 01 Třeboň

Telefon (mobil): +420 607 864 440

E-mail: info@penzion-utrebonskehokola.cz

Ceník ubytování: Dvoulůžkový pokoj 1 000 Kč/noc čili 500 Kč na osobu/noc (cena zahrnuje ubytování, uschování kol, DPH a poplatky městu) [75]

Snídaně 180 Kč na osobu/den [75]

15.5 Dopravce

UCHYTIL, s.r.o.

Adresa: Přeckov 41, 675 05 Rudíkov

Telefon: +420 603 992 971

E-mail: bus@uchytil.cz

Společnost UCHYTIL, s.r.o. je rodinnou firmou, která byla založena v roce 1993. Zaměřuje se na vnitrostátní i mezinárodní autobusovou dopravu. Nabízí pronájem autobusů a minibusů. [83]

15.5.1 Typ vozidla

Minibus Volkswagen LT 46 rok výroby 2004. Počet míst 16+1. Vozidlo disponuje polohovacími sedačkami, nad kterými se nachází regulace přívodu vzduchu z klimatizace. Nad regulacemi se nacházejí úložné prostory. [84]

Ceny bez DPH

20 Kč/km

170 Kč/hod. čekání [85]

Tabulka 1 – Itinerář cesty minibusem

Den	Km	Komunikace	Lokace	Odjezd	Příjezd
Pátek	0		Hradec Králové, Riegrovo náměstí, budova ČEZ	8:30	
	164	I/37 III/32228 III/32226 I/17 II/346 II/347 I/34 I/23	Jindřichův Hradec	12:30	11:00
	28	I/34	Třeboň		12:50
Neděle			Třeboň	14:00	
	192	I/23 I/34 II/347 II/346 I/17 III/32226 III/32228 I/37	Hradec Králové, Riegrovo náměstí, budova ČEZ		17:00

Zdroj: Vlastní zpracování

Najeto celkem 384 km

15.6 Kalkulace ceny zájezdu

15.7 Nepřímé náklady na zájezd

15.7.1 Ujeté kilometry

Do těchto nákladů patří skutečně ujeté kilometry a 5 % navíc na případné objížďky. To vše vynásobené sazbou dopravce na 1 km. Sazba dopravce na 1 km za vybraný typ minibusu činí 20 Kč/km. Cena zahrnuje mýto v České republice. Cesta z Hradce Králové do Třeboně povede i tak po neplacených komunikacích. [85]

Tabulka 2 – Cena dopravy

Cena dopravy		
Počet km	Specifikace	Cena bez DPH
192	Celková délka trasy	3 840,00 Kč
10	5 % rezerva	200,00 Kč
	Celkem	4 040,00 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Celková cena dopravy s DPH činí 4 888,40 Kč

15.7.2 Čekání

Dopravce účtuje čekání v případě, kdy zapůjčené vozidlo stojí, a to až na výjimky v denních hodinách od 6:00 do 18:00 hodin Částka za čekání u vybraného minibusu činí 170,00 Kč/hod. [85,86]

Tabulka 3 – Cena za čekání zapůjčeného vozidla

Cena za čekání minibusu		
Den	Délka čekání	Cena bez DPH
Pátek	Zaokrouhleno na 8 hodin	1 360,00 Kč
Sobota	12 hodin	2 040,00 Kč
Neděle	8 hodin	1 360,00 Kč
Celkem	Zaokrouhleno na 28	4 760,00 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Cena za čekání minibusu činí 4 760,00 Kč bez DPH (5 759,60 Kč s DPH)

15.7.3 Náklady na řidiče

15.7.4 Ubytování a snídaně

Řidič bude na dvě noci ubytován ve stejném ubytovacím zařízení jako zbytek zájezdu s tím rozdílem, že pro sebe bude mít jeden jednolůžkový pokoj. V ceně pokoje je zahrnuto ubytování, možnost uschování jízdního kola, DPH a poplatky městu. [75]

Cena za jeden jednolůžkový pokoj činí 700 Kč/noc [75]

Cena snídaně činí 180 Kč/osoba/den [75]

Tabulka 4 – Náklady na ubytování řidiče se snídaní

Řidič-ubytování a snídaně			
Den	Ubytování	Snídaně	Celkem
Pátek	700,00 Kč	X	700,00 Kč
Sobota	700,00 Kč	180,00 Kč	880,00 Kč
Neděle	X	180,00 Kč	180,00 Kč
Celkem	X	X	1 760,00 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Sazby stravného pro tuzemské cesty pro privátní sektor podle zákona č. 262/2006 Sb. § 163 odst. 1 [87]

Tabulka 5 – Stravné za řidiče

Tuzemské stravné		
Délka trvání cesty	Sazba	Krácení
5 až 12 hod.	91,00 Kč	70 %
12 až 18 hod.	138,00 Kč	35 %
Více než 18 hod.	217,00 Kč	25 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Výpočet nákladů na stravování řidiče podle tabulky č. 3 (2 x 217 Kč x 75 %) + 138 Kč = 463,50 Kč s DPH

15.7.5 Náklady na parkování mikrobusu

Tabulka 6 – Poplatky za parkování

Poplatky za parkování mikrobusu		
Den	Místo	Částka
Pátek	Jindřichův Hradec-náměstí Míru	80,00 Kč
Pátek	Třeboň-penzion	100,00 Kč
Sobota	Třeboň-penzion	100,00 Kč
Neděle	Třeboň-penzion	100,00 Kč
	Celkem	380,00 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

[74,75]

Tabulka 7 – Celkové náklady na dopravu a řidiče včetně DPH

Veškeré náklady na dopravu a řidiče	
Položka	Částka
Doprava	4 888,40 Kč
Čekání	5 759,60 Kč
Ubytování řidiče	1 760,00 Kč
Stravné řidiče	463,50 Kč
Parkovné	380,00 Kč
Celkem	13 251,50 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Celkové náklady na dopravu a řidiči činí zaokrouhleně 13 252,00 Kč

15.7.6 Náklady na průvodce

Odměna průvodci 850,00 Kč/den x 3 dny zájezdu = 2 550,00 Kč [88]

Výše stravného je totožná se stravným řidiče mikrobusu čili 463,50 Kč [87]

15.7.7 Ubytování průvodce

Průvodce bude ubytován po dobu zájezdu ve stejném ubytovacím zařízení jako zbytek zájezdu, a to na dvoulůžkovém pokoji, jehož cena činí 1 000,00 Kč/noc čili 500,00 Kč na osobo/noc. V ceně je zahrnuto ubytování, prostor pro uschování jízdního kola, DPH a poplatky městu. [75]

Tabulka 8 – Náklady na ubytování průvodce se snídaní

Průvodce-ubytování a snídaně			
Den	Ubytování	Snídaně	Celkem
Pátek	500,00 Kč	X	500,00 Kč
Sobota	500,00 Kč	180,00 Kč	680,00 Kč
Neděle	X	180,00 Kč	180,00 Kč
Celkem	X	X	1 360,00 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

15.7.8 Vstupné pro průvodce

Tabulka 9 – Vstupné pro průvodce

Den	Místo	Vstupné
Pátek	Státní hrad a zámek Jindřichův Hradec	Zdarma
	Dům Štěpánka Netolického	70,00 Kč
Sobota	Státní zámek Třeboň	Zdarma
	Pivovar Regent	150,00 Kč
Celkem		220,00 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

[89,90,91,92]

15.7.9 Náklady na zapůjčení jízdního kola a helmy

Cena zapůjčení jízdního kola na tři dny činí 700,00 Kč. Cena zapůjčení helmy na tři dny činí 150,00 Kč. Celkové náklady na průvodce v půjčovně kol činí 850,00 Kč. [93]

15.7.10 Veškeré náklady na průvodce

Tabulka 10 – Veškeré náklady na průvodce

Náklady na průvodce	
Položka	Cena s DPH
Odměna	2 550,00 Kč
Stravné	463,50 Kč
Ubytování	1 360,00 Kč
Vstupné	220,00 Kč
Jízdní kolo a helma	850,00 Kč
Celkem	5 443,50 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Celkové náklady na průvodce činí zaokrouhleně 5 444,00 Kč

Tabulka 11 – Vstupné pro účastníka zájezdu

Den	Místo	Vstupné
Pátek	Státní hrad a zámek Jindřichův Hradec	120,00 Kč
	Dům Štěpánka Netolického	70,00 Kč
Sobota	Státní zámek Třeboň	140,00 Kč
	Pivovar Regent	150,00 Kč
Celkem		480,00 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Uvedeny jsou plné ceny vstupného. Žádné slevy. [89,90,91,92]

Cena za půjčení jízdního kola s helmou pro účastníka zájezdu na tři dny je totožná s cenou za zapůjčení jízdního kola a helmy pro průvodce čili 850,00 Kč. [93]

15.8 Přímé náklady

15.8.1 Ubytování a strava účastníků

Účastníci budou ubytováni ve dvoulůžkových pokojích v penzionu. Skupina účastníků se skládá z 15 osob. Cena za dvoulůžkový pokoj činí 1 000,00 Kč/noc, snídaně 180,00 Kč na osobu/den. V částce 1 000,00 Kč je zahrnuto ubytování, ustájení jízdního kola, DPH a poplatky městu. Cena ubytování pro jednoho účastníka za noc činí 500,00 Kč [75]

Tabulka 12 – Ubytování a strava účastníka

Účastník-ubytování a snídaně			
Den	Ubytování	Snídaně	Celkem
Pátek	500,00 Kč	X	500,00 Kč
Sobota	500,00 Kč	180,00 Kč	680,00 Kč
Neděle	X	180,00	180,00 Kč
Celkem			1 360,00 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Celkové náklady ubytování a stravu jednoho účastníka po dobu trvání zájezdu činí 1 360,00 Kč s DPH.

15.8.2 Pojištění účastníků

Není zahrnuto v ceně zájezdu, a proto není v celkové kalkulaci.

15.8.3 Kurzovní riziko

Kurzovní riziko není žádné, jelikož se jedná o pobyt na území České republiky.

15.8.4 Riziko neobsazenosti

Počítáno je s rizikem, které činí 20 %. V případě tohoto konkrétního zájezdu 20 % jsou 3 účastníci. Počítáno je tak s 12 účastníky při výpočtu celkové ceny zájezdu pro jednoho účastníka. Riziko je počítáno z nepřímých nákladů. Veškeré nepřímé náklady jsou děleny počtem účastníků, aby došlo k výpočtu celkových nepřímých nákladů na 1 účastníka. [86]

Tabulka 13 – Výpočet rizika neobsazenosti

Riziko neobsazenosti	
Položka	Cena
Náklady na dopravu	13 252,00 Kč
Náklady na průvodce	5 444,00 Kč
1 účastník (celkem 12 účastníků)	1 558,00 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

15.8.5 Marže CK

Marže cestovní kanceláře činí 30 % z celkových nákladů na jednoho účastníka. [86]

Tabulka 14 – Marže cestovní kanceláře

Marže cestovní kanceláře	
Položka	Cena
Nepřímé náklady na jednoho účastníka	1 558,00 Kč
Ubytování průvodce	1 360,00 Kč
Vstupné průvodce	220,00 Kč
Zapůjčení jízdního kola a helmy	850,00 Kč
Celkem	3 988,00 Kč
Marže s DPH	1 196,40 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

15.9 Cena zájezdu pro 1 osobu

Cena zájezdu za jednu osobu je součtem nepřímých nákladů na 1 osobu, marže cestovní kanceláře a přímých nákladů. V přímých nákladech jsou zahrnuty ceny ubytování a stravy, vstupné do objektů a zapůjčení jízdního kola s helmou.

15.10 Přímé náklady

Tabulka 15 – Výpočet přímých nákladů na 1 účastníka

Přímé náklady	
Položka	Cena
Ubytování a strava	1 360,00 Kč
Vstupné	480,00 Kč
Jízdní kola a helma	850,00 Kč
Celkem	2 690,00 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 16 – Cena zájezdu pro 1 osobu

Cena zájezdu pro 1 osobu	
Položka	Cena
Nepřímé náklady	1 558,00 Kč
Marže cestovní kanceláře	1 196,40 Kč
Přímé náklady	2 690,00 Kč
Celkem	5 444,40 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Cena zájezdu pro jednu osobu činí zaokrouhleně 5 445,00 Kč

Závěr

Tato bakalářská práce byla zaměřena na oblast rybářství, které nabízí lidem možnost strávení volného času různorodým způsobem. Primárním cílem této bakalářské práce bylo seznámení s bohatou historií, kterou rybářství na území České republiky disponuje. Ryba již odpradáвна zaujímala v lidové kultuře i gastronomii čestné místo. Neméně důležitým záměrem bylo poskytnutí uceleného náhledu do vývoje a možností sportovního rybolovu. Řeky, rybníky a jiná vodní díla je možné najít takřka na necelém území České republiky. Nejznámější oblastí, která se spoustě lidí v souvislosti s rybářstvím vybaví, je oblast Třeboňska. Rovinatá krajina posetá četnými vodními díly je vyhledávanou turistickou destinací, která krom poměrně nedotčené přírody nabízí návštěvníkům i lázeňské služby a nejedno kulinářské lákadlo.

Úkolem praktické části této bakalářské práce bylo vytvoření víkendového poznávacího zájezdu do oblasti Třeboně. Realizaci víkendového poznávacího zájezdu by bylo možné provézt mimo hlavní turistickou sezónu v podzimním období. V tomto období dochází k výlovům četných rybníků a také ceny za služby jsou povětšinou příznivější, než je tomu v hlavní sezóně roku. Praktická část zahrnuje časový harmonogram zájezdu, veškeré kalkulace nákladů i s cenou zájezdu na jednu osobu.

Seznam zdrojů a použité literatury

Literatura

1. POHUNEK, Milan. *Slovník sportovního rybářství*. Plzeň: Fraus, 2004. ISBN 80-7238-299-3.
3. HARTMAN, Pavel a Ján REGENDA. *Praktika v rybníkářství*. 2. vydání. Vodňany: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Fakulta rybářství a ochrany vod, 2016. ISBN 978-80-7514-042-5.
5. HULE, Miroslav. *Rybářství na Třeboňsku: Historický průvodce*. 2. vydání. Třeboň: Carpio Třeboň, 2000; 2003. ISBN 80-86434-00-1.
7. PECHOVÁ, Jarmila. *Ryba v lidové kultuře*. Brno: Moravské zemské muzeum, 2015. ISBN 978-80-7028-459-9.
9. HEMELÍK, Tomáš. *Rybářství a právo*. Praha: Nakladatelství ORAC, 2000. ISBN 80-86199-14-2.
10. PŘIKRYL, Ivo a Lenka KRÖPFELOVÁ. *Mokřady a voda v krajině*. Třeboň: ENKI, 2008. ISBN 978-80-254-2329-5.
11. *České rybníky a rybářství ve 20. století*. České Budějovice: Typ, 2015. ISBN 978-80-87699-06-5.
12. ANDRESKA, Jiří. *Lesk a sláva českého rybářství*. Pacov: Nuga, 1997. ISBN 80-85903-06-7.
13. *Intenzita chovu ryb a ekologické aspekty v rybářství*. Vodňany: Střední rybářská škola a Vyšší odborná škola vodního hospodářství a ekologie Vodňany, 2010. ISBN 978-80-87096-10-9.

14. POKORNÝ, Josef a kolektiv. *Atlas kaprů chovaných v České republice*. Praha: VICTORIA PUBLISHING, 1995. ISBN 80-7187-005-6.
15. HARTMAN, Pavel, Dagmar BEDNÁŘOVÁ a Rudolf MIKL. *Management akvakultury*. Vodňany: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Fakulta rybářství a ochrany vod, 2012. ISBN 978-80-87437-39-1.
16. FLAJŠHANS, Martin, Martin KOCOUR, Petr RÁB, et al. *Genetika a šlechtění ryb*. Druhé rozšířené upravené vydání. Vodňany: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Fakulta rybářství a ochrany vod, 2013. ISBN 978-80-87437-48-3.
19. *Rybářství a rybolov*. 3. vydání. Praha: Český rybářský svaz, 2015. ISBN 978-80-905280-4-8.
21. FIŠER, Jaroslav a Sláva ŠTOCHL. *Rybářství v Československu*. Praha: Státní zemědělské nakladatelství, 1964. ISBN 07-077-64.
22. HANEL, Lubomír. *Naše ryby a rybaření*. Praha: Nakladatelství Brázda, 2001. ISBN 80-209-0292-9.
26. BAUER, Jan. *Okolo Třeboně krajem tří růží*. Praha: Regia, 2010. ISBN 978-80-86367-80-4.
28. TYCHLER, Milan. *Jak si začít s rybami*. Příbram: VÍKEND, 2020. ISBN 978-80-7433-295-1.
51. KEJŘOVÁ, Anuše. *Úsporná kuchařka: Zlatá kniha malé domácnosti*. 7. opravené a doplněné vydání. Praha: Pražská akciová tiskárna, 1926.
52. VOGT, Jacqueline a Ingo SWOBODA. *Ryby z našich rybníků a řek*. Praha: JAN VAŠUT, 2017. ISBN 978-80-7236-995-9.
53. SAMPELS, Sabine, Eduard LEVÝ, Jan MRÁZ, Pavel VEJSADA a Tomáš ZAJÍC. *Kvalita a gastronomie ryb a rybích výrobků*. Vodňany: Jihočeská univerzita v

Českých Budějovicích, Fakulta rybářství a ochrany vod, 2014. ISBN 978-80-87437-85-8.

54. VAŠÁK, Jaroslav. *Ryby pro každý den*. Velké Bílovice: TeMi CZ, 2010. ISBN 978-80-87156-43-8.

55. POLENA, Pavel a Jindřich FÜRST. *Kapr v naší a světové kuchyni*. Benešov: START, 1999. ISBN 80-86231-08-9.

57. DĚTÁK, Jaroslav. *Třeboň*. Praha: Olympia, 1976

58. JIRÁČEK, Jan. *Jižní Čechy-přírodní oblasti*. Ledenice: Sdružené lesy Ledenice a Borovany, 2010. ISBN 978-80-254-7164-7.

59. ŠEVČÍK, Jan. *Třeboňsko krajina vyder a orlů mořských*. Praha: Beta, 2006. ISBN 80-7306-222-4.

60. PSÍKOVÁ, Jiřina a Jan ZIEGLER. *Třeboň*. Litomyšl: Paseka, 2009. ISBN 978-80-7185-988-8.

61. KŘÍŽEK, Vladimír. *Obrazy z dějin lázeňství*. Praha: Libri, 2002. ISBN 80-7277-092-6.

62. PSÍKOVÁ, Jiřina. *Takové byly a jsou třeboňské lázně*. 2. vydání. Třeboň: Bertiny lázně, 2008. ISBN 80-239-0517-1.

86. KUNSTOVÁ, Kristýna. *Tvorba poznávacího zájezdu po jižních Čechách*. Jihlava, 2015. Bakalářská práce. Vysoká škola polytechnická Jihlava. Vedoucí práce Radmila Mitisková.

Internetové zdroje

2. Recenze Deeper Chirp+. *You Tube* [online]. 2020 [cit. 2021-01-18]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=RobKsfI8yRs>
4. Historie lovu ryb - 1. díl: Pravěk. *Chytej.cz* [online]. 2016 [cit. 2021-01-22]. Dostupné z: <https://www.chytej.cz/clanky/1720/historie-lovu-ryb-1-dil-pravek/>
6. Historie lovu ryb - 2. díl - Starověk. *Chytej.cz* [online]. 2016 [cit. 2021-01-22]. Dostupné z: <https://www.chytej.cz/clanky/1734/historie-lovu-ryb-2-dil-starovek/>
8. Historie lovu ryb - 3. díl - Středověk. *Chytej.cz* [online]. 2016 [cit. 2021-01-22]. Dostupné z: <https://www.chytej.cz/clanky/1748/historie-lovu-ryb-3-dil-stredovek/>
17. Korda Thinking Tackle Podcast #011 - Simon Scott | Carp Fishing. *You Tube* [online]. 2020 [cit. 2021-01-23]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=an46TsKpe7w>
18. OPŽP 2021–2027. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. 2020 [cit. 2020-11-12]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/opzp_2021_2027
20. Historie lovu ryb 14. Sportovního rybolov 1989 po současnost. *Chytej.cz* [online]. 2018 [cit. 2021-01-22]. Dostupné z: <https://www.chytej.cz/clanky/1961/historie-lovu-ryb-14-sportovniho-rybolov-1989-po-soucasnost/>
23. Historie lovu ryb: Počátky sportovního rybolovu – 11. díl. *Chytej.cz* [online]. 2017 [cit. 2021-04-18]. Dostupné z: <https://www.chytej.cz/clanky/1941/historie-lovu-ryb-pocatky-sportovniho-rybolovu-11-dil/>
24. Historie lovu ryb: Vývoj sport. rybolovu do počátku 20. století. *Chytej.cz* [online]. 2017 [cit. 2021-04-18]. Dostupné z: <https://www.chytej.cz/clanky/1960/historie-lovu-ryb-vyvoj-sport-rybolovu-do-pocatku-20-stoleti/>

25. Historie lovu ryb 13. díl: Sportovního rybolov do roku 1989. *Chytej.cz* [online]. 2017 [cit. 2021-04-18]. Dostupné z: <https://www.chytej.cz/clanky/1968/historie-lovu-ryb-13-dil-sportovniho-rybolov-do-roku-1989/>
27. Historie lovu ryb 14. Sportovního rybolov 1989 po současnost. *Chytej.cz* [online]. 2018 [cit. 2021-04-18]. Dostupné z: <https://www.chytej.cz/clanky/1961/historie-lovu-ryb-14-sportovniho-rybolov-1989-po-soucasnost/>
29. Jak se stát rybářem (rady pro dospělé). *Rybářský rozcestník: Pro zapálené rybáře a rybářky* [online]. 2020 [cit. 2021-04-18]. Dostupné z: <https://www.rybarskyrozcestnik.cz/jak-se-stat-rybarem-rady-pro-dospele/>
30. Základní info. *Rybářský tábor Holín* [online]. 2021 [cit. 2021-04-18]. Dostupné z: <https://www.rybarsketabory.cz/zakladni-info>
31. Rybářské kroužky a kluby - Všechny rybářské kroužky a kluby: Jak se stát rybářem? *MRK.CZ: Stále na rybách* [online]. 2021 [cit. 2021-04-18]. Dostupné z: <https://www.mrk.cz/rybarske-krouzky.php>
32. Test na přezkoušení uchazečů pro získání kvalifikace pro vydání prvního rybářského lístku a přijetí za člena ČRS. *Český rybářský svaz* [online]. 2021 [cit. 2021-04-18]. Dostupné z: <https://www.rybsvaz.cz/beta/index.php/legislativa/test-rybarskych-znalosti>
33. Alan Blair: For The Record. *Cypography* [online]. Cypography.co.uk, 2020 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.cypography.co.uk/alan-blair-for-the-record/>
34. Kaprařka Šárka Kaucká: „Z rybařiny se stal byznys. Všichni se honí za kapitálními úlovky.“. *Inrybář: Jsem rybářem* [online]. 2016 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.inrybar.cz/ostatni/rozhovory/kaprarka-sarka-kaucka-z-rybariny-se-stal-byznys-vsichni-se-honi-za-kapitalnimi-ulovky/>
35. The Early Bird: Scott Lloyd | Location, Location, Locate 'em. *Cypography* [online]. 2020 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.cypography.co.uk/scott-lloyd-location-location-locate-em-the-early-bird/>

36. Learn The Art Of Carp Fishing Watercraft With Adam Penning. *You Tube* [online]. 2020 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=Ndh5L4pC04w>
37. What is AQUASCOPE? What does AQUASCOPE mean? AQUASCOPE meaning, definition & explanation. *You Tube* [online]. 2018 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=9xxKSaPQrh4>
38. Alan Blair - Lockdown Lives - Episode 2 - Location. *You Tube* [online]. 2021 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=1YulNijQeDQ>
39. Jim Shelley: For The Record. *Cypography* [online]. 2020 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.cypography.co.uk/jim-shelley-for-the-record/>
40. Ritchie McDonald: For The Record. *Cypography* [online]. 2021 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.cypography.co.uk/ritchie-mcdonald-for-the-record/>
41. Rybaření v době opatření proti šíření koronaviru. *Český rybářský svaz* [online]. 2020 [cit. 2021-02-05]. Dostupné z: <https://www.rybsvaz.cz/beta/index.php/119-vseobecne/635-rybareni-v-dobe-opatreni-proti-sireni-koronaviru>
42. Všichni se mýlili! Zákaz vycházení se na rybáře nevztahuje. *Irybářství* [online]. 2020 [cit. 2021-02-05]. Dostupné z: <https://irybarstvi.cz/vsichni-se-mylili-zakaz-vychazeni-se-na-rybare-nevztahuje/>
43. Vracení povolenek za rok 2020 a prodej nových povolenek v období nouzového stavu a aktuálně platných vládních opatření. *Český rybářský svaz* [online]. 2020 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.rybsvaz.cz/beta/index.php/724-vraceni-a-prodej-povolenek-v-obdobi-nouzoveho-stavu>
44. Podmínky pořádání zkoušek pro první rybářský lístek a ověřování kvalifikačních předpokladů rybářské stráže. *Český rybářský svaz* [online]. 2021 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.rybsvaz.cz/beta/index.php/729-podminky-poradani-zkousek-pro-prvni-rybarsky-listek-a-overovani-kvalifikacnich-predpokladu-rybarske-straze>

45. Rybaření, rybníkářství a myslivost od 1. 3. 2021. *EAGRI* [online]. 2021 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/tiskovy-servis/aktuality/koronavirus/rybareni-rybnikarstvi-a-myslivost-od-1-3.html>
46. Ministerstvo zemědělství: Dopad omezení na myslivost a rybářství po 1. 3. 2021 (aktualizováno). *Český rybářský svaz* [online]. 2021 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.rybsvaz.cz/beta/index.php/738-ministerstvo-zemedelstvi-dopad-omezeni-na-myslivost-a-rybarstvi-po-1-3-2021>
47. Aktualizace pravidel: Od pondělí 22. 3. 2021 je lov ryb udicí možný na území okresu bydliště. *Český rybářský svaz* [online]. 2021 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.rybsvaz.cz/beta/index.php/747-aktualizace-pravidel-od-pondeli-22-3-2021-je-lov-ryb-udici-mozny-na-uzemi-okresu-bydliste>
48. Konec nouzového stavu: Od 12.4. lov ryb povolen po celou dobu denní doby lovu i mimo hranice okresu bydliště (Aktualizováno). *Český rybářský svaz* [online]. 2021 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.rybsvaz.cz/beta/index.php/752-konec-nouzoveho-stavu-od-12-4-lov-ryb-povolen-po-celou-dobu-denni-doby-lovu-i-mimo-hranice-okresu-bydliste>
49. Historie lovu ryb 8. - Ze staré rybářské kuchyně. *Chytej.cz* [online]. 2016 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.chytej.cz/clanky/1824/historie-lovu-ryb-8-ze-stare-rybarske-kuchyne/>
50. Historie lovu ryb 9.: Ryba v lidové kuchyni a na vánočním stole. *Chytej.cz* [online]. 2016 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.chytej.cz/clanky/1843/historie-lovu-ryb-9-ryba-v-lidove-kuchyni-a-na-vanocnim-stole/>
56. Vyrázili jsme na ryby: Kde mají nejlepšího kapra? *AUTO.CZ* [online]. 2020 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.auto.cz/vyrazili-jsme-na-ryby-kde-maji-nejlepsiho-kapra-135218>
63. Slatinné lázně Třeboň. *Třeboňsko* [online]. 2017 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.trebonsko.cz/slatinne-lazne-trebon>

64. Jak krajinná památková zóna souvisí s UNESCO? *Třeboň* [online]. 2016 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.mesto-trebon.cz/news/6955/1396/Jak-krajinna-pamatkova-zona-souvisi-s-UNESCO.html>
65. Třeboňské rybníkářské dědictví. *Třeboňsko* [online]. 2007 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.trebonsko.cz/trebonske-rybnikarske-dedictvi>
66. UNESCOMŮŽEŠ – Třeboňské rybníkářské dědictví. *You Tube* [online]. 2015 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=I8brdDU8tvk>
67. Krajinnou památkovou zónu na Třeboňsku odmítají obce i krajský úřad. *IDnes.cz* [online]. 2016 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ceske-budejovice/zpravy/krajinna-pamakova-zona-trebonsko.A161103_150506_budejovice-zpravy_khr
68. Třeboňská rybníční krajina: Návrh krajinné památkové zóny. *Třeboň* [online]. 2011 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: https://www.mesto-trebon.cz/uploads/_mesto/kpz/navrh_kpz_text.pdf
69. KUČOVÁ, Věra. *Světové kulturní a přírodní dědictví UNESCO* [online]. Praha: Národní památkový ústav, 2009 [cit. 2021-03-10]. ISBN 978-80-87104-52-1. Dostupné z: <https://www.npu.cz/publikace/svetove-kulturni-a-prirodni-dedictvi-unesco.pdf>
70. Cyklotrasy - Třeboňsko. *Třeboňsko* [online]. 2011 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.trebonsko.cz/cyklotrasy-mapy>
71. Seznam českých a slovenských pivovarů v okolí obce Třeboň. *Atlas piv: Databáze českých a slovenských piv* [online]. 2021 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: http://www.atlaspiv.cz/?page=seznam-pivovaru&post_id=4901
72. Pěší turistika. *Třeboňsko* [online]. 2021 [cit. 2021-03-19]. Dostupné z: <https://www.trebonsko.cz/kategorie/pesi-turistika/>

73. Zámek Jindřichův Hradec. *Hrady.cz: Cestujte s přehledem* [online]. 2015 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.hrady.cz/zamek-jindrichuv-hradec>
74. Ceník parkovného. *Zámek Jindřichův Hradec* [online]. 2017 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: https://www.zamek-jindrichuvhradec.cz/pamatky/jindrichuv-hradec/pdf/cenik_parkovneho_2017_05_18.pdf
75. Ceník ubytování v Třeboni. *Penzion a restaurace U Třeboňského kola* [online]. 2020 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.penzion-utrebonskehokola.cz/c-5-cenik.html>
76. Penzion Třeboň - jaké je vybavení. *Penzion a restaurace U Třeboňského kola* [online]. 2020 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.penzion-utrebonskehokola.cz/c-25-pokoje.html>
77. Třeboň - město. *Třeboňsko* [online]. 2007 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.trebonsko.cz/trebon-mesto>
78. Naučná stezka Rožmberk. *Třeboňsko* [online]. 2019 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.trebonsko.cz/naucna-stezka-rozmberk>
79. Zámek Třeboň. *Třeboňsko* [online]. 2017 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.trebonsko.cz/zamek-trebon>
80. Výlovy rybníků na Třeboňsku 2021. *Mlýnský dvůr* [online]. 2021 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.mlynsky-dvur.cz/a-44-vylovy-rybniku-na-trebonsku-2021.html?chv=normal>
81. KDY MŮŽETE PŘIJÍT. *Bohemia regent* [online]. 2021 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.ceskyregent.cz/c-16-kdy-muzete-prijit.html>
82. Cesta kolem Světa. *Třeboňsko* [online]. 2021 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.trebonsko.cz/cesta-kolem-sveta>

83. 26 let zkušeností v autobusové dopravě. *Uchytíl.cz* [online]. 2021 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.uchytíl.cz/o-nas/>
84. Minibusy a mikrobusesy. *Uchytíl.cz* [online]. 2021 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.uchytíl.cz/minibusy/>
85. Ceník služeb platný od 1. 1. 2021. *Uchytíl.cz* [online]. 2021 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.uchytíl.cz/cenik/>
87. ČÁST SEDMÁ: NÁHRADA VÝDAJŮ V SOUVISLOSTI S VÝKONEM PRÁCE. *Zákony pro lidi: Sbírka zákonů* [online]. 2021 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-262#cast7>
88. Ceník služeb. *DK: travel manager service* [online]. 2021 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <http://davidklaus.cz/cenik-sluzeb/>
89. Gotický palác (základní okruh). *Jindřichův Hradec: OFICIÁLNÍ WEBOVÁ PREZENTACE STÁTNÍHO HRADU A ZÁMKU* [online]. 2021 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.zamek-jindrichuvhradec.cz/cs/informace-pro-navstevniky/prohlidkove-okruhy/4918-goticky-palac-zakladni-okruh>
90. OTEVÍRACÍ DOBA. *Dům Štěpánka Netolického: Centrum Třeboňského rybníkářského dědictví v domě Štěpánka Netolického* [online]. 2021 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <http://www.dumstepankanetolickeho.cz/oteviraci-doba/>
91. Trasa A - Rožmberské renesanční interiéry (základní okruh). *Třeboň: OFICIÁLNÍ WEBOVÁ PREZENTACE STÁTNÍHO ZÁMKU* [online]. 2021 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.zamek-trebon.cz/cs/informace-pro-navstevniky/prohlidkove-okruhy/1048-trasa-a-rozmberske-renesancni-interiery-zakladni-okruh>
92. KOLIK ZAPLATÍTE. *Bohemia regent* [online]. 2021 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.ceskyregent.cz/c-17-kolik-zaplatite.html>

93. Půjčovna, prodejna, testcentrum a servis sportovního vybavení. *Třeboň centrum* [online]. 2021 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <http://www.trebon-centrum.cz/cykloturistika-na-trebonsku>

Seznam tabulek

Tabulka 1 – Itinerář cesty minibusem	79
Tabulka 2 – Cena dopravy	80
Tabulka 3 – Cena za čekání zapůjčeného vozidla	80
Tabulka 4 – Náklady na ubytování řidiče se snídaní	81
Tabulka 5 – Stravné za řidiče	81
Tabulka 6 – Poplatky za parkování	81
Tabulka 7 – Celkové náklady na dopravu a řidiče včetně DPH	82
Tabulka 8 – Náklady na ubytování průvodce se snídaní	82
Tabulka 9 – Vstupné pro průvodce	83
Tabulka 10 – Veškeré náklady na průvodce	83
Tabulka 11 – Vstupné pro účastníka zájezdu	83
Tabulka 12 – Ubytování a strava účastníka	84
Tabulka 13 – Výpočet rizika neobsazenosti	85
Tabulka 14 – Marže cestovní kanceláře	85
Tabulka 15 – Výpočet přímých nákladů na 1 účastníka	86
Tabulka 16 – Cena zájezdu pro 1 osobu	86